



1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

**Levélcím:** 1391 Budapest 62. Pf.: 211.

**Telefon:** (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

**Ügyszám:** Vj/43/2013.

**Iktatószám:** Vj/43-35/2013.

## Betekinthető!

A Gazdasági Versenyhivatal az eljáró versenytanács az Északdunántúli Vízmű Zrt. (2800 Tatabánya Sárberk 100., levelezési cím: 2801 Tatabánya, Pf.: 117.) eljárás alá vont vállalkozással szemben gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban – tárgyalás tartása nélkül – meghozta az alábbi

### **h a t á r o z a t o t :**

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy az Északdunántúli Vízmű Zrt. visszaélt gazdasági erőfölényével, amikor 2011. február 1. és 2013. május 1. között túlzottan magas díjat alkalmazott a mellékvízmérők műszaki átvételéért és zárral való ellátásáért.

Az eljáró versenytanács megtiltja a fenti jogsértő magatartás további folytatását és kötelezi az Északdunántúli Vízmű Zrt.-t, hogy a határozat kézbesítését követő 30 napon belül tájékoztassa a Gazdasági Versenyhivatalt arról, hogy milyen lépéseket hajtott végre annak érdekében, hogy tartozkodjon a további jogsértő magatartás folytatásától.

Egyebekben a fenti jogsértés miatt az eljáró versenytanács kötelezi az Északdunántúli Vízmű Zrt. 1.000.000,- – azaz egymillió – Ft bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézbesítésétől számított harminc napon belül köteles megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlájára. Befizetéskor a közlemény rovatban feltüntetendő: az eljárás alá vont neve, a versenyfelügyeleti eljárás száma, a befizetés jogcíme (bírság). Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfél a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérheti a Versenytanácsnál benyújtott, vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevélben terjesztheti elő.

# INDOKOLÁS

## I.

### Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) észlelte, hogy az Északdunántúli Vízmű Zrt. (a továbbiakban: eljárás alá vont vagy ÉDV) az újonnan felszerelt mellékvízórák szakszerűségi vizsgálatáért és az ahhoz kapcsolódó kiszállásért fizetendő díjakat, amelyet az elkülönült vízhasználóknak a mellékvíz mérők jogszabálynak megfelelő zárral való ellátásáért (plombálás) fizetniük kell, valószínűsíthetően indokolatlanul magas mértékben állapította meg, és ezzel a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 21. §-ának a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a Tptv. 21. §-ában előírt tilalmat, ezért a GVH a 2013. május 17-én a Vj/43/2013. számú végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított az eljárás alá vont vállalkozással szemben.
2. A versenyfelügyeleti eljárás megindítását követően a GVH észlelte, hogy az eljárás alá vont gyakorlatában nem különbözteti meg az újonnan felszerelt, illetve a cserélt mellékvíz mérők esetében szükségessé váló mellékvíz mérő szakszerűségi vizsgálatot és zárral való ellátást (plombálást), azaz a kétféle előzményű mellékvíz mérőt érintő szolgáltatást azonosan kezeli. Így tehát a szakszerűségi vizsgálatáért és az ahhoz kapcsolódó kiszállásért fizetendő díjakat, amelyet az elkülönült vízhasználóknak a mellékvíz mérők jogszabálynak megfelelő zárral való ellátásáért (plombálás) fizetniük kell, nemcsak az újonnan felszerelt mellékvízórák esetében állapította meg valószínűsíthetően indokolatlanul magas mértékben, hanem a cserélt vízórák esetében is. Az eljárás alá vont ezzel magatartásával a Tptv.) 21. §-ának a) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően szintén megsértette a Tptv. 21. §-ában előírt tilalmat. Ez a magatartás összefügg az eljárást megindító végzésben megjelölttel, mivel azonos szolgáltatás nyújtására vonatkozik különböző előzményű mellékvíz mérő-szereléseket követően, erre tekintettel az eljárás a VJ/43-10/2013. számú végzéssel kiterjesztésre került.

## II.

### Az eljárás alá vont

3. Az eljárás alá vont a Magyar Állam (részesezés mértéke: 91,74%, a tulajdonosi jogokat a MNV Zrt. útján az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter gyakorolja) és Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata (a részesezés mértéke: 8,26%, a tulajdonosi jogokat Tatabánya Megyei Jogú Város mindenkori polgármestere gyakorolja) tulajdonában van. A szavazati jog mértéke a Magyar Állam részére minősített többségi befolyást biztosít. A részvény átruházást az alapító okirat korlátozza.
4. Az eljárás alá vont lakossági és nem lakossági fogyasztók részére végez ivóvíz-szolgáltatási, szennyvíz-elvezetési és -tisztítási szolgáltatást Komárom-Esztergom megye és Pest megye területén. Regionális rendszereiből társvállalatok számára is biztosít ivóvíz-ellátást Fejér és Pest megyei szolgáltatók részére. Közvetlen szolgáltatást Komárom-Esztergom megye területén kívül Budajenőn és Telkin lát el. Vállalkozási tevékenysége keretében végez vízbekötést, vízmérő beépítést, vízmérőplombálást, laboratóriumi- és hálózatdiagnosztikai vizsgálatokat, valamint raktárbázisukon keresztül kereskedelmi szolgáltatásokat.
5. Az eljárás alá vont állami vízműből alakult, ma is többségi állami tulajdonú regionális vízmű-vállalat. A hasonló, azaz állami vízműből alakult, ma is többségi állami tulajdonban lévő regionális, azaz egy vízbázisra alapozva egy egész régió vízellátásának biztosítását végző vállalkozásból ma Magyarországon összesen öt van<sup>1</sup>.
6. Az eljárás alá vontnak összesen 4 vízmű üzeme van, ebből 3 szolgáltatói feladatokat lát el, a negyedik víztermelő bányauzem.
7. A három szolgáltató üzem 2-2 telephellyel rendelkezik, az alábbiak szerint:

<sup>1</sup> Az eljárás alá vont mellett a Duna Menti Regionális Vízmű (Vác), a Dunántúli Regionális Vízmű (Siófok), az Észak-Magyarországi Regionális Vízmű (Kazincbarcika), valamint a Tiszamenti Regionális Vízmű (Szolnok).

- Tatabánya-Tata-BIRV (Bicskei Regionális Vízmű): Tatabánya, Tata telephelyekkel,
  - Oroszlány-Kisbér: Oroszlány, Kisbér telephelyekkel,
  - Esztergom-Dorog: Esztergom, Dorog telephelyekkel.
8. Mellékvízmérőkkel kapcsolatos szolgáltatásokat az adott vízmű körzetére vonatkozóan a dorogi, az oroszlányi, valamint a tatabányai telephely végez.
9. Az eljárás alá vont nettó árbevételére és nyereségére vonatkozó adatokat a következő táblázat tartalmazza.

Megnevezés	2010. év tény	2011. év tény	2012. év tény	2013. év tény
Értékesítés nettó árbevétele (ezer Ft)	6 568 448	6 761 052	7 132 151	6 792 543
Mérleg szerinti eredmény (ezer Ft)	97 115	103 653	-2 126	-701 828

### III.

#### Szabályozási környezet, illetve a magatartást érintő állami ráhatás bemutatása

10. A víziközmű szolgáltatásokra vonatkozóan az országgyűlés 2011. év folyamán új szabályozást alkotott. Az új szabályozás a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvényben ölt testet, amely jogszabály előírásai fokozatosan, 2011. december 31. és 2015. január 1. között lépnek hatályba, vagyis a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény a vizsgált időszak egy részét érinti.
11. Sem a 2011. december 31-ig hatályos, sem a későbbi időpontokra vonatkozó jogi szabályozás nem tartalmaz szabályokat a mellékvízmérő zárral való ellátás tevékenységre vonatkozóan, sem a szolgáltatás tartalmára, sem nyújtásának módjára, sem ellenértékére vonatkozóan.
12. Az ivóvíz-szolgáltató az ivóvizet vezetékhálózaton szolgáltatja, ennek a fogyasztó felé való elágazása az ún. bekötővezeték; ilyenből főszabály szerint egy lehet egy ingatlanon (azaz egy helyrajzi számmal jelzett telken). Ennek fogyasztó felé eső végpontjára kerül felszerelésre a bekötési vízmérő (az előzőekben elmondottakra tekintettel egy bekötési vízmérő helyrajzi számonként). A rendszer a bekötési vízmérőig, ez utóbbit is beleértve, az ivóvíz-szolgáltató tulajdonában van, és az ivóvíz-szolgáltató közszolgáltatás körébe tartozó ivóvíz-szolgáltatási kötelezettsége is eddig a pontig áll fenn. A rendszer karbantartásával, fenntartásával kapcsolatos tennivalók és költségek – beleértve a bekötési vízmérő hitelesítésének feladatát és költségét is – az ivóvíz-szolgáltatót terhelik.
13. Az ivóvíz-szolgáltató az ivóvíz-szolgáltatásra vonatkozóan a bekötési vízmérő szerinti jogalannyal köt szerződést. Az ivóvíz-szolgáltatásra vonatkozó szabályozás ezt a személyt – tehát azt, aki a bekötési vízmérőt érintő szerződést megkötötte az ivóvíz-szolgáltatóval az ivóvíz-szolgáltatásra vonatkozóan – nevezi és tekinti fogyasztónak.
14. Amennyiben egy helyrajzi számon több háztartás van (pl. az egy helyrajzi számon lévő társasházban meglévő több lakás), és ezek, illetve ezek valamelyike úgy dönt, hogy saját vízdíját a saját fogyasztása alapján, és közvetlenül a vízszolgáltatónak fogja fizetni, akkor ez egy hiteles mellékvízmérő felszerelése után (és erre vonatkozó szerződés vízművekkal való megkötése után) lehetséges. A mellékvízmérő fentiek alapján nem az ivóvíz-szolgáltató tulajdonában lévő hálózatra, hanem a fogyasztó (bekötési vízmérő szerinti tulajdonos, pl. társasház) tulajdonában lévő hálózatra kerül felszerelésre, tulajdonjoga a mellékvízmérő által érintett háztartást (a jogszabályi megfogalmazás szerint elkülönült vízhasználót) illeti. A mellékvízmérővel kapcsolatos feladatok és költségek – e körben a mellékvízmérő hiteles voltáról való gondoskodás a jogszabálynak megfelelő időszakonként – az elkülönült vízhasználót terhelik.
15. Az ily módon mellékvízmérővel külön mérésre kerülő vízmennyiség az elkülönült vízhasználó részére külön kerül kiszámlázásra, miközben a mennyiség a bekötési vízmérő szerinti fogyasztó számlájának alapjául szolgáló, bekötési vízmérőn mért fogyasztásból levonásra kerül. Ez viszont azt jelenti, hogy a bekötési vízmérő szerinti fogyasztó (pl. a társasház) fizeti azt a bekötési vízmérőn mért elfogyasztott vízmennyiséget, amely a mellékvízmérőre vonatkozó szerződés által érintett mellékvízmérőn nem

került rögzítésre. Mindezek alapján pedig az, hogy az elkülönült vízhasználók ivóvízfogyasztása teljes mértékben rögzítésre kerüljön a mellékvízmérőkön, nem az ivóvíz-szolgáltató, hanem az érintett bekötési vízmérő szerinti fogyasztók (pl. társasházak) érdeke.

16. A vezetékes ivóvíz-szolgáltatás díja hatósági áras. Ezen hatósági ár a bekötési vízmérőig szolgáltatott ivóvízre vonatkozik, vagyis a szolgáltatás nem tartalmazza a mellékmérők leolvasását és az annak alapján történő számlakészítés díját. Az elkülönült vízhasználók ezért ezen szolgáltatásokra vonatkozóan a mellékmérőre vonatkozó szerződésben rögzített díjat fizetnek az ivóvíz-szolgáltatás díja mellett.
17. A mellékmérők leolvasásával és az elkülönített vízhasználat számlázásával kapcsolatos szolgáltatások, valamint a mellékvízmérők cseréje, valamint zárral való ellátása szolgáltatások díja szabadáras kategóriába tartozik; ezekre vonatkozóan nincs és a vizsgált időszakban sem volt sem közvetlen, sem közvetett árszabályozásnak minősülő szabályozás.
18. A vizsgálat által érintett termékkel (szolgáltatással) összefüggésben a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvényben foglaltakkal összefüggésben megállapítható, hogy
  - bár az új szabályozás részletesen foglalkozik a vízmérők fogalom-meghatározásával, telepítésének helyére és feltételeire vonatkozó szabályokkal, a vizsgált magatartásra vonatkozó, vagy azzal szoros összefüggésbe hozható szabályt nem tartalmaz;
  - az új szabályozás változást eredményez egyes, a víziközmű szolgáltatásokért fizetendő díjak meghatározását illetően (pl. díjmegállapítás elveinek rögzítése, árhatósági feladatok önkormányzatokról minisztériumhoz telepítése), de a mellékvízmérők cseréje, hitelesítése vagy műszaki átvétele/plombálása szolgáltatások díjára, díjmeghatározására vagy ártípusára vonatkozóan még áttételesen sem tartalmaz szabályt.

#### IV.

#### A mellékvízmérők és a kapcsolódó szolgáltatások

##### A tevékenység főbb jellemzői

19. A vizsgált magatartás a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása (plombálás) egységes szolgáltatásként kezelt tevékenysége keretében került tanúsításra. Ez a tevékenység az ivóvíz-szolgáltatáshoz, pontosabban az ivóvíz-szolgáltatás tényleges volumenének méréséhez, a szolgáltatásért fizetendő díj meghatározásához (számlázáshoz) szorosan kapcsolódó tevékenység.
20. Az ivóvíz-szolgáltatás közüzemi tevékenységnek minősül, vagyis ahhoz jogszabályon alapuló szerződéskötési, illetve ellátási kötelezettség kapcsolódik. Ez a kötelezettség az ivóvíz-szolgáltatás esetében a bekötési vízmérőig történő szolgáltatásra vonatkozik, ugyanakkor a jogszabály alapján a szolgáltatónak – a szabályozott feltételek fennállta esetén – szerződéskötési kötelezettsége van a mellékszolgáltatási szerződésre vonatkozóan, azaz a mellékvízmérő révén elkülönített vízhasználat alapján történő számlázásra vonatkozóan is.
21. Az ivóvíz-szolgáltatást az ivóvíz-szolgáltató ún. ellátási (működési, szolgáltatási) területén végzi. Ez az a települési közigazgatási területtel vagy területekkel egyértelműen behatárolható terület, amelyen belül a felhasználók részére az érintett víziközmű-szolgáltatást az adott víziközmű-szolgáltató végzi. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az ellátási (szerződéskötési) kötelezettség az érintett víziközmű-szolgáltató saját ellátási területén belül érvényesül.
22. Az ivóvízhálózat több részből áll: az ivóvíz-főnyomóvezeték és az erre kapcsolt elosztóvezetékek valamint ezek berendezései képezik az ivóvíz törzshálózatot, ehhez csatlakozik az ún. bekötővezeték, amelynek a végén a bekötési vízmérő van.
23. A mellékvízmérők akkor kerülnek alkalmazásra az érintett fogyasztók döntése alapján és költségviselése mellett, ha a jogszabály alapján egy bekötési vízmérővel felszerelt ingatlanon<sup>2</sup>, ahol a

<sup>2</sup> Lásd a közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetéséről szóló 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 11. §-ának (2) bekezdése, 2. §-ának 13. a) pontja és 17. §-ának (3) bekezdése 2013. február 28-ig; 2013. március 1-től a víziközmű-

bekötési vízmérő az adott helyrajzi számon elfogyasztott összes ivóvíz mennyiségét méri, több háztartás található, és ezek, vagy ezek valamelyike elkülönítetten kívánja mérni a háztartás által elfogyasztott vízmennyiséget. Amennyiben az adott háztartás által elfogyasztott vízmennyiségnek nem csak az elkülönített mérése a cél, hanem az elkülönített számlázás is (vagyis a háztartás által elfogyasztott vízmennyiség díját közvetlenül az ivóvíz-szolgáltatónak kívánják fizetni), akkor a mellékvízmérőnek hitelesnek kell lennie, és biztosítottnak kell lennie, hogy a mellékvízmérő ne legyen manipulálható. Ez utóbbi feltétel a szolgáltató (vagy általa ezen tevékenység elvégzésére feljogosított független vállalkozás) általi zárral való ellátás (plombálás) révén biztosítható.

24. A vizsgálat által érintett mellékvízmérők tehát funkciójuk, tulajdon- és költségviselési viszonyaik, valamint a rájuk vonatkozó szabályok alapján is jelentősen különböznek a vízfogyasztás mérésének elsődleges eszközeinek tekinthető ún. bekötési vízmérőktől. A főbb eltérések az alábbiak.
25. Az ivóvíz-fogyasztás díjának számlázása az elfogyasztott víz mennyisége alapján történik. A fogyasztók ivóvíz-felhasználásának mérésére szolgáló eszközök elsődlegesen a víziközmű-hálózat részét képező, az áramló víz mennyiségének mérésére alkalmas ivóvízmérők. A fogyasztók vízfelhasználását alapvetően a szolgáltató tulajdonában és kezelésében lévő hálózatrészhez tartozó bekötési vízmérő (közkeletű elnevezése: fő vízóra) méri. A bekötési vízmérő a fogyasztóval kapcsolatos számlázás alapjául szolgál, így annak hitelesnek kell lennie. A beépítést megelőző kötelező hitelesítést a Magyar Kereskedelmi Engedélyeztetési Hivatal (MKEH) végzi. A vízmérőt ellátják a hitelességet igazoló jelzéssel, melyen fel van tüntetve a hitelesítés éve is. A bekötési vízmérő a hitelesítés évét követő negyedik év végéig hiteles. Ezen időszak leteltével a vízmérőt másik, hitelesített vízmérőre szükséges cserélni. A bekötési vízmérők hitelesítése, valamint hitelesre cserélése az ivóvíz-szolgáltató kötelezettsége, és annak költségeit is az ivóvíz-szolgáltató viseli.
26. Az olyan helyeken, ahol a bekötési vízmérő (ilyenből fő szabály szerint csak egy kerülhet felszerelésre egy helyrajzi számon) több háztartás fogyasztását méri (jellemzően pl. társasházak), lehetőség van mellékvízmérő (mellékvízóra) beszereltetésére a fogyasztó döntése alapján és költségére az adott háztartás vízfogyasztásának külön történő mérése céljából. A mellékvízmérő a bekötési vízmérő után kerül beépítésre<sup>3</sup>, vagyis az áramló ivóvíz a bekötési vízmérőn való keresztülfolyás után fogja elérni a mellékvízmérőt.
27. Az egy helyrajzi számon lévő fogyasztók összesített vízfogyasztását minden esetben, és minden körülmények között méri a bekötési vízmérő. Az elkülönített számlázású fogyasztók<sup>4</sup> által mellékvízmérőjük alapján számlázott fogyasztása levonásra kerül a bekötési vízmérőn mért fogyasztási mennyiségből, és a fennmaradó rész kerül kiszámlázásra a társasházi közösség, mint a bekötési vízmérő szerinti fogyasztó felé.
28. Amennyiben a mellékvízmérő által mért fogyasztás a szolgáltató közvetlen számlázásának alapját képezi, úgy a vonatkozó szabályozás értelmében a mellékvízmérőt meghatározott időszakonként<sup>5</sup> hitelesre kell cserélni.
29. A mellékvízmérő hitelesre cserélése a következő résztvékenységekből áll: a régi vízmérő leszerelése és az új (hitelesített) vízmérő felszerelése (együtt: vízmérő cseréje), valamint a zárral való ellátás (plombálás). Az elkülönült vízfogyasztás mérésére és elszámolására szolgáló mellékvízmérők felszerelése, valamint hitelesítés miatti cseréje tevékenység így elkülöníthető a mellékvízmérők csere utáni műszaki átvétel és zárral való ellátás tevékenységtől.

---

szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet 62. § (4) bekezdése, valamint a 78. § (1) bekezdése; a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 2. §-a 2. pontja

<sup>3</sup> A közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetéséről szóló 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 2. §-a 13. pontjának c) alpontja; 2013. február 28-ig; a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény 2. § 16. pontja 2012. július 14-től.

<sup>4</sup> A 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet, a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény, valamint a végrehajtását szolgáló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet szóhasználatára szerint: elkülönített vízhasználó. A szabályozás szerint a fogyasztó az, akivel a vízszolgáltató a bekötési vízmérőre vonatkozó szerződést megkötötte

<sup>5</sup> A vizsgálat által érintett időszak esetében 2011. február 1. és 2012. augusztus 31. között hat évente, 2012. szeptember 1-jétől nyolc évente, a mérésügyről szóló törvény végrehajtásáról szóló 127/1991. (X. 9.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete értelmében.

### Mellékvízórák felszerelése, cseréje

30. Általánosságban megállapítható, hogy a mellékvízmérőt használó és a felszerelést/cserét finanszírozó fogyasztó saját döntése, hogy a mellékvízmérő felszerelést, illetve a cserét, tehát a régi vízmérő leszerelését és az új, hitelesített mellékvízmérő felszerelését az ivóvíz-szolgáltatást végző szolgáltatóval, vagy független szolgáltatóval végezteti-e el. A felszerelt vízórák lehetnek új hitelesített vízórák, valamint használt (mérőhelyről a hitelesítés lejártja miatt leszerelt és hitelesített) vízórák.
31. A mellékvízórák felszerelésének, cseréjének elvégzésére az adott területen az ivóvíz-szolgáltatás terén monopolhelyzetet élvező vízszolgáltatónak nincs jogszabályon, vagy műszaki jellemzőkön alapuló kizárólagos joga, ezt a tevékenységet ennek alapján bármely, vízvezeték-szerelési engedéllyel rendelkező vízszelőlő szolgáltató végezheti. A szolgáltatás díjára vonatkozóan semmilyen szabályozás nincs, és a mérőcsere, illetve –felszerelés teljes költségének elég jelentős részét kitevő (akár új, akár használt és hitelesített) mellékvízmérő ára is szabad, azaz arra vonatkozóan semmiféle szabályozás nincs.
32. Amennyiben az ivóvíz-szolgáltató nem dönt úgy, hogy kizárólag saját maga (vagy erre általa feljogosított egy vagy több vállalkozás) végzi (végezheti) a mellékvízmérő felszerelés/cseréje szolgáltatást az ellátási területe által definiálható földrajzi piacon elhelyezkedő településeken (ez a helyzet az eljárás alá vont által ivóvízzel ellátott területen is), úgy a tevékenységet az ivóvíz-szolgáltatón kívül más is végezheti, illetve végzi<sup>6</sup>.
33. Az eljárás alá vont ténylegesen végez mellékvízmérő cserét. Elméletben elvégzi a mellékvízmérő felszerelést is új telepítésű vízórák esetében, azonban a vizsgált időszakban egyetlen ilyen szolgáltatásra vonatkozó megrendelése sem volt, azaz a gyakorlatban a vizsgált időszakban mellékvízmérő felszerelés szolgáltatást nem nyújtott.

### Mellékvízmérő zárral való ellátása

34. A vízmérők zárral való ellátására a felszerelést/cserét követően kerül sor a rendszer illetéktelen megbontása elleni védelem céljából. A vonatkozó jogi szabályozás<sup>7</sup> az ivóvíz-szolgáltató feladatává teszi a mellékvízmérők bélyegzését illetve zárral való ellátását, ami a gyakorlatban általában egy pár rongálás nélkül nem eltávolítható, úgynevezett VIPAK gyűrű elhelyezését jelenti a mellékvízmérő két (bemeneti és kimeneti) csatlakozó végpontján.
35. Ha a vízóra felszerelését/cseréjét nem a zárral való ellátásra jogosult (szolgáltató) végzi, úgy a zárral való ellátást megelőzi a műszaki átvétel, amely gyakorlatilag a szemrevételezéssel történő megbizonyosodás arról, hogy a vízóra felszerelés/cseréje megfelelően megtörtént, a mérőállások megfelelően rögzítésre kerültek.
36. A mellékvízmérők felszerelés/cseréje utáni műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatás mind tartalmában, mind díjában azonosnak minősül függetlenül attól, hogy arra felszerelés vagy csere következtében kerül sor, valamint függetlenül attól is, hogy felszerelésre új, vagy használt és hitelesített mellékvízóra kerül-e.
37. A mellékvízmérő felszerelését, illetve cseréjét követő műszaki átvételt és plombálást csak az ivóvíz-szolgáltatást végző szolgáltató, illetve olyan más vállalkozás (alvállalkozó) végezheti, akit erre az ivóvíz-szolgáltató feljogosít, az alább leírtakra is figyelemmel.
38. A műszaki átvétel/plombálás célja az, hogy biztosított legyen az ivóvíz-szolgáltató rendszer érintetlen, bontatlan volta, illetve az esetleges illegális megbontás vagy a rendszer sértetlenségét megszüntető baleset azonnal nyilvánvaló legyen. A rendszer sértetlenségének biztosítása az adott területen a jogszabályok alapján egyedülként ivóvíz-szolgáltatást nyújtó, a rendszerbe épített vízmérő mérései alapján a szolgáltatás ellenértékét kiszámlázni és beszédni jogosult szolgáltató érdekét szolgálja, és a tevékenységet a jogszabály is az ivóvíz-szolgáltatóhoz rendeli. E szolgáltatásra tehát e szolgáltatónak jogszabályon alapuló, illetve természetes helyi monopóliuma van (beleértve ebbe azt is, hogy a szolgáltató jogosult más vállalkozást megbízni a műszaki átvétel és plombálás elvégzésével, ebben az

<sup>6</sup> Az ÉDV ivóvíz-szolgáltatási tevékenysége által érintett területen a vízhasználó maga is elvégezheti a mellékvízóra-cserét, valamint végez ilyen tevékenységet a Kékes Kft. (Tatabánya, Dózsakert u.7.) is.

<sup>7</sup> 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 18. §-ának (7) bekezdése

esetben az ivóvíz-szolgáltató elfogadja a plombálással megbízott vállalkozás által elvégzett plombálást). A műszaki átvételt és zárral való ellátást (plombálást) fentiek alapján kizárólag a vízszolgáltató végzi, illetve végezteti, a fogyasztó által fizetett, a szolgáltató (más vállalkozás igénybevétele esetén jellemzően a szolgáltató, elméletben esetleg a plombálást ténylegesen végző) által meghatározott, jogszabály által nem szabályozott mértékű díj ellenében. Az eljárás alá vont ÉDV esetében a mellékvízmérők műszaki ellenőrzését és zárral való ellátását kizárólag az ÉDV végezte és végzi.

39. A mellékvízmérő felszerelést/cserét vagy ugyanaz a szolgáltató végzi, aki a mérő zárral való ellátását, azaz plombálást (és az ehhez kapcsolódó adminisztrációt) is elvégzi, vagy a plombálást végző szolgáltatótól különböző szolgáltató. Amennyiben a plombálást és a mérőszelést ugyanaz a szolgáltató végzi, úgy a mellékmérő és a szerelés megfelelőségéről a szolgáltató gyakorlatilag a szerelés közben győződik meg, ez a munkafolyamat a szereléstől nem különül el. Amennyiben a két folyamatot különböző szolgáltatók végzik, a plombálás előtt szükségszerűen megtörténik a megfelelőség ellenőrzése (beépítés, tömítettség, folyásirány ellenőrzése), szemrevételezéssel<sup>8</sup>, miközben a beszerzett információk szerint annak időigénye gyakorlatilag elhanyagolható (erre utal a megkérdezettek egy részének olyan válasza, amelyben ez a munkafázis a plombálás folyamatának ismertetése során megemlítésre sem kerül<sup>9</sup>). Ezt a munkafolyamatot az eljárás alá vont műszaki átvételnek nevezi.
40. A mellékvízmérők felszerelés (csere) utáni zárral való ellátása – plombálás – tulajdonképpen a mellékvízmérő be- és kivezetési pontjain alkalmazott biztonsági zár, közkeletű elnevezésén plomba elhelyezése. A munkához szorosan kapcsolódik még a szükséges adatellenőrzés, illetve –rögzítés, azaz csere esetében a leszerelt vízmérő leszerelési, és minden esetben a felszerelt vízmérő felszerelési mérőállásának rögzítése. A szerelés tényét, megfelelőségét, az órák állását és a plombaszámot a plombálás adminisztrációja során rögzítik.
41. A vízmérő felszerelés/csere minden munkafázist (így a plombálás munkafázisait is) figyelembe vevő ráfordítási ideje átlagosan kb. 30 perc, az ezzel szervesen összefüggő zárral való ellátás elenyésző, néhány perces munkát jelent.<sup>10</sup>

## V.

### Az eljárás alá vont áralkalmazása

42. A vizsgált időszakban az alábbi táblázat mutatja az ÉDV által alkalmazott díjakat a mellékvízórák plombálására (Forintban, ÁFA nélkül):

Megnevezés	2011.01.01 -	2011.02.01 -	2012.01.01 -	2012.02.01 -	2013.02.01- től
	2011.01.31	2011.12.31	2012.01.31	2013.01.31	
<i>Nettó ár 1 mérő esetén</i>	3 831	4 108	4 108	4 280	4 579
ÁFA (25 ill. 27%)	958	1 027	1 109	1 155	1 236
<b>Bruttó ár 1 mérő esetén</b>	<b>4 789</b>	<b>5 135</b>	<b>5 217</b>	<b>5 435</b>	<b>5 815</b>
További mérő esetén nettó	400	500	500	500	500
<b>További mérő esetén bruttó</b>	<b>500</b>	<b>625</b>	<b>635</b>	<b>635</b>	<b>635</b>

43. A fentebb bemutatottaknak megfelelően az ÉDV teljes díjat egy mellékmérő plombálására vonatkozó megrendelés esetén alkalmaz. Amennyiben egy lakáson belül több mellékmérő plombálása szükséges (vagyis a megrendelés több mellékmérőre vonatkozik), a teljes díjat csak ez első mellékmérőre kell

<sup>8</sup> Részletesen leírva: Vj/43-14/2013. sz. irat 25. sz. melléklete

<sup>9</sup> Pl. Vj/43-14/2013., sz. iratok 17., 20. sz. melléklete

<sup>10</sup> Pl. Vj/43-14/2013. sz. irat 18. sz. melléklete

kifizetni, a további mellékmérők mindegyike esetén a további mérőre megállapított díj kerül kiszámlázásra.

44. A vizsgálat során feltárásra került, hogy az eljárás alá vont az egyes (teljes, illetve kiegészítő) díjakat hány alkalommal, milyen arányban alkalmazta ténylegesen a vizsgált időszakban:<sup>11</sup>

Hány mellékmérő plombálására szólt a megrendelés (db)	2011. febr. 1 - 2011. dec. 31.	2012. jan. 1 - 2012. dec. 31.	2013. jan. 1 - 2013. máj. 1.	2011. febr. 1 - 2013. máj. 1.
1	764	688	133	1 585
2	10	28	14	52
3	3	3	0	6
<b>Összesen</b>	<b>777</b>	<b>719</b>	<b>147</b>	<b>1 643</b>

45. Fentiekből alapján általánosan elmondható, hogy az ÉDV-nek szinte kizárólag egy mellékmérő plombálására vonatkozó megrendelése van, így ennek megfelelően túlnyomórészt az 1 mérő esetén érvényes bruttó ár kerül kiszámlázásra a fogyasztónak.
46. Az eljárás alá vont azonos módon kezelte díjalkalmazás szempontjából az új mellékvízmérő kialakítása és felszerelése miatt szükségessé vált plombálást, valamint a korábban beszerelt mellékvízmérő hitelességének lejártja miatt szükséges csere miatti plombálást.
47. Az eljárás alá vont a vizsgált időszak alatt átlagosan évente egy díjemelést hajtott végre a mellékvízmérő plombálás díját érintően. A következőkben bemutatásra kerül, hogy mekkora mértékűek voltak az érintett díjak és költségek emelkedései az előző időszakokhoz képest:

Megnevezés	2011.02.01-2011.12.31	2012.01.01-2012.01.31 <sup>12</sup>	2012.02.01-2013.01.31	2013.02.01-től
Anyag költség (eladási ár*1,21)	100%	100%	104,1%	191,1%
Béreköltség (Ft)	102%	100%	102,3%	104,9%
Kiszállás	108,8%	100%	104,6%	104,9%
<i>Teljes önköltség</i>	<i>107,2%</i>	<i>100%</i>	<i>104,1%</i>	<i>107,4%</i>
Eredményfedezet (az anyagmentes teljes költség 20%-a)	107,4%	100%	104,6%	104,7%
<i>Nettó ár</i>	<i>107,2%</i>	<i>100%</i>	<i>104,2%</i>	<i>107%</i>
ÁFA mértéke	25%	27%	27%	27%
<b>Bruttó ár</b>	<b>107,2%</b>	<b>101,6%</b>	<b>104,2%</b>	<b>107%</b>

48. Fentiek alapján megállapítható, hogy az eljárás alá vont által a vizsgált szolgáltatásra alkalmazott díjak és költségek a vizsgált időszak alatt évenként csak viszonylag kis mértékben (10% alatt) változtak. Az elemzések során ezért a 2012 februárjától 2013 februárjáig alkalmazott árakat, valamint költségeket használt a vizsgálat, azzal, hogy az ezen elemzésekből levonható következtetések a korábbi, tehát a 2011 februárja és 2012 februárja közötti, valamint a későbbi, a 2013 februárja utáni áralkalmazásra is vonatkoztathatók.
49. Az eljárás alá vont a 2011 februárja és 2013 májusa közötti időszakban (a vizsgált időszak alatt) a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatásból összesen 6.934 eFt árbevételt realizált.<sup>13</sup>

<sup>11</sup> 2013. december 7., e-mail-es adatszolgáltatás

<sup>12</sup> ÁFA változása miatt

**VI.**  
**A szolgáltatás költségeire vonatkozó információk**

50. A VJ/43-1/2013. iktatószámon kezelt adatkérésben a vizsgálat kötelezte az eljárás alá vontat, hogy ismertesse a mellékvízmérők csere (szerelés) utáni zárral való ellátása szolgáltatás nyújtása során felmerülő költségeit egy mellékvízmérőre lebontva. A válasz<sup>14</sup> értelmében az alábbi költségek merülnek fel a fogyasztó által lecseréltetett (szerelt) mellékmérő műszaki átvétele és zárral való ellátása esetében:

	<b>Megnevezés</b>	<b>2011.01.01</b> - <b>2011.01.31</b> (ezer Ft)	<b>2011.02.01</b> - <b>2011.12.31</b> (ezer Ft)	<b>2012.01.01</b> - <b>2012.01.31</b> (ezer Ft)	<b>2012.02.01</b> - <b>2013.01.31</b> (ezer Ft)	<b>2013.02.01-</b> <b>től</b> (ezer Ft)
1	Anyagköltség (ktlen+ktett)	98	98	98	102	196
2	Béreköltség (ktlen+ktett)	711	732	732	749	786
3	Kiszállás	2 400	2 610	2 610	2 730	2 865
4	<i>Teljes önköltség (1+2+3)</i>	<i>3 209</i>	<i>3 440</i>	<i>3 440</i>	<i>3 581</i>	<i>3 847</i>
5	Eredmény	622	668	668	699	732
6	<i>Nettó ár (4+5)</i>	<i>3 831</i>	<i>4 108</i>	<i>4 108</i>	<i>4 280</i>	<i>4 579</i>
7	ÁFA (25 ill. 27%)	958	1 027	1 109	1 155	1 236
8	<b>Bruttó ár (6+7)</b>	<b>4 789</b>	<b>5 135</b>	<b>5 217</b>	<b>5 435</b>	<b>5 815</b>

51. Az eljárás alá vont nyilatkozata alapján a plombálási díj magában foglalja a kiszállás gépjármű költségét, a munkabért és járulékait, az anyagköltséget és ezen utóbbi két költségre jutó közvetett költséget, valamint az anyagmentes teljes önköltség (anyagmentes teljes termelési költség) 20%-ában meghatározható eredményt.
52. A vizsgálat keretében az eljárás alá vonttól, valamint a hasonló tevékenységet más földrajzi piacokon végző vállalkozásoktól származó információk kerültek összehasonlításra a tevékenység (és az ehhez hasonlítható tevékenység, a bekötési vízmérőket érintő plombálási tevékenység) költségeinek, valamint a mellékvízmérő plombálás árának alakulását érintően
53. Tekintettel az időben viszonylag stabilnak tekinthető ár- és költségviszonyokra, az elemzések a 2012. évre, pontosabban a 2012 februárjától 2013 februárjáig terjedő időszakra vonatkozó adatok alapján kerültek elkészítésre.
54. A következő táblázat az összehasonlító elemzés alapjául szolgáló, az eljárás alá vont és egyéb vízművek által alkalmazott plombálási díjakat, illetve a kalkulált költségeket mutatja a vizsgált időszakban:

<sup>13</sup> Vj/43-2/2013.

<sup>14</sup> Id. Vj/43-2/2013. sz. irat



Szolgáltató	Város	Plombálás díja (ÁFA-val)			Műszaki átvétel és plombálás költsége (Ft, ÁFA nélkül) 2012-ben						Költség ÁFA-val növelve (Ft)
		2011	2012	2013	Anyagköltség	Plombálás bérköltsége	Kiszálláshoz kapcsolódó bérköltség	Gépjármű költség	Közvetett költség	Összesen	
Északdunántúli Vízmű Zrt.	Tatabánya	5 135 Ft	5 435 Ft	5 815 Ft	84 Ft	392 Ft	784 Ft	1 233 Ft	1 088 Ft	3 581 Ft	4 548 Ft
BácsVíz	Kecskemét	3 125 Ft	3 302 Ft	3 429 Ft	96 Ft	1 555 Ft		570 Ft	300 Ft	2 521 Ft	3 202 Ft
Debreceni Vízmű Zrt.	Debrecen	2 500 Ft	2 540 Ft	2 760 Ft	62 Ft	371 Ft	1 114 Ft	277 Ft	182 Ft	2 006 Ft	2 548 Ft
Nyírségvíz	Nyíregyháza	1 680 Ft	2 159 Ft	1 900 Ft	42 Ft	937 Ft		551 Ft	170 Ft	1 700 Ft	2 159 Ft
Szeged Vízmű Zrt.	Szeged	2 600 Ft	2 670 Ft	2 670 Ft	115 Ft	1 034 Ft		431 Ft	252 Ft	1 832 Ft	2 327 Ft
DMRV	Dunakeszi	3 463 Ft	3 721 Ft	n.a.	125 Ft	545 Ft		2 700 Ft	910 Ft	4 280 Ft	5 436 Ft
Zsigmondy Béla Zrt.	Hmvásárhely	2 121 Ft	2 442 Ft	n.a.	52 Ft	1 305 Ft		618 Ft		1 975 Ft	2 508 Ft
KAVÍZ Kft.	Kaposvár	1 000 Ft	1 270 Ft	n.a.	135 Ft	400 Ft		650 Ft		1 185 Ft	1 270 Ft
Délzalai Vízmű Zrt.	Nagykanizsa	1 100 Ft	1 120 Ft	n.a.	47 Ft	240 Ft		205 Ft	390 Ft	882 Ft	1 120 Ft
Víz és Csatornaművek Koncessziós Zrt.	Szolnok	2 500 Ft	2 800 Ft	2 800 Ft	33 Ft	599 Ft		152 Ft	180 Ft	964 Ft	1 224 Ft
Bakonykarszt Vízmű Zrt.	Veszprém	3 750 Ft	3 810 Ft	4 318 Ft			1 300 Ft	1 500 Ft	200 Ft	3 000 Ft	3 810 Ft
Zalavíz Zrt.	Zalaegerszeg	2 863 Ft	3 086 Ft	3 378 Ft	97 Ft	1 239 Ft		295 Ft	230 Ft	1 861 Ft	1 363 Ft



55. A táblázatban kiszűrésre és külön oszlopban került megjelenítésre a gépkocsi költségben – kiszállási díjban – megjelenő, a kiszálláshoz kapcsolódó bérköltséget, azért, hogy a gépkocsi költségek összehasonlíthatóak legyenek.
56. A fenti táblázaton túlmenően – a még jobb összemérhetőség érdekében – azonos szintre hoztuk („lenormáltuk”) az egyes költségelemeket. Ez azt jelenti, hogy – ahol ez lehetséges volt – kiszámoltuk az egy órára jutó bért, az egy kilométerre eső gépkocsi költséget, a közvetett költségek arányát a közvetlen költségekhez viszonyítva, valamint az összes költség és az ÁFA-mentes ár különbségéből az elért eredményfedezetet:

Szolgáltató	Bérköltség Ft/óra			Közvetett költség aránya a közvetlen költségekre vetítve	Eredményfedezet
	2011	2012	2013		
Északdunántúli Vízmű Zrt.	1 533	1 568	1 647	43,64%	20,00%
BácsVíz	n.a.	n.a.	n.a.	13,51%	3,13%
Debreceni Vízmű Zrt.	862	928	977	10,00%	-0,30%
Nyírségvíz	952	1 097	1 153	11,11%	0,00%
Szeged Vízmű Zrt.	1 500	1 550	1 550	15,98%	13,00%
DMRV	1 740	1 635	n.a.	27,00%	0,00%
Zsigmondy Béla Zrt. (kiszervezve)					-2,64%
KAVÍZ Kft.		1 000			-11,82%
Délzalai Vízmű Zrt.	918	960	n.a.	79,27%	-0,01%
Víz és Csatornaművek Koncessziós Zrt.	n.a.	n.a.	n.a.	22,96%	128,71%
Bakonykarszt Vízmű Zrt.	n.a.	n.a.	n.a.	13,33%	0,00%
Zalavíz Zrt.	1 158	1 239		14,10%	30,57%

Szolgáltató	Gépjárműköltség (Ft) 1 plombálásra (2012)		
	Egy plombázásra jutó km	Gépjármű költség egy plombázásra	Egy km-re jutó gépjárműköltség
Északdunántúli Vízmű Zrt.	10	1233	123,30
BácsVíz	10	570	57,00
Debreceni Vízmű Zrt.	10	276,5	27,65
Nyírségvíz	11,55	551	47,67
Szeged Vízmű Zrt.	6	431	71,83
DMRV	10	2700	270,00
Zsigmondy Béla Zrt. (kiszervezve)	8	618	77,25
KAVÍZ Kft.			
Délzalai Vízmű Zrt.	10	205	20,50
Víz és Csatornaművek Koncessziós Zrt.	10	152	15,20
Bakonykarszt Vízmű Zrt.	10	1500	150,00
Zalavíz Zrt.	10	295	29,50

57. A fenti táblázatokkal még inkább összehasonlítható paramétereket kaphatunk, amelyből már erős következtetést vonhatunk le, hogy az egyes költségelemeknek mekkora lehet a méltányos (azaz a felmerült és indokolható) mértéke. A vizsgálat elsősorban abból indult ki, hogy nem tekintve a kiugró értékeket, az adatokból megmutatkozó tipikus értékek jelentik a felmerült költség hatékony szintjét.
58. A mellékvízmérő plombálását célzó szolgáltatásra, valamint a mellékvízmérő csere szolgáltatásra vonatkozó díjakat a mindenkori hatályos Társasági árszabályzat tartalmazza, mely a területileg illetékes fogyasztói irodáin papír alapon is megtalálható. Az érintett szolgáltatásokra vonatkozó információkat a fogyasztók az ÉDV telefonos ügyfélszolgálatán is megkaphatják.
59. Az ÉDV a plombálás szolgáltatás mellett mellékvízmérő csere és plombálás (mellékmérő cseréje, majd plombálása) szolgáltatást is nyújt. A csere és plombálás szolgáltatás költségstruktúrája legtöbb elemét tekintve nagyon hasonlít a mellékmérő plombálás szolgáltatás költségstruktúrájához, beleértve az egyes költségelemek nagyságát is. Különbség az anyagköltségben van (a csere esetén alkalmazott mellékmérő költségére tekintettel), valamint a bérköltségben (mert a plombálás tevékenysége előtt a szerelés tevékenységét is el kell végezni). A többi elsősorban közvetlen költség, e körben különösen a kiszállás költsége hasonló kell, hogy legyen a kétféle szolgáltatás esetén. Ebből a megfontolásból indokolt az eljárás alá vont mellékmérő plombálás szolgáltatásra és mellékmérőcsere és plombálás szolgáltatásra vonatkozó, a díjak kalkulációjának alapjául szolgáló költségeit összevetni:

Ssz	Megnevezés	2011.02.01- 2011.12.31.		2012.01.01- 2013.01.31.		2013.02.01-től	
		Plombálás	Csere+ plombálás	Plombálás	Csere+ plombálás	Plombálás	Csere+ plombálás
1.	Anyagköltség (eladási ár*1,21)	98	2 180	102	3 227	196	4 734
2.	Bérköltség (0,25 ó * 1 533,- Ft/ó * 1,91)	732	1 555	749	1 631	786	1 670
3.	Kiszállás (Gépjármű költség)	2 610	670	2 730	700	2 865	750
4.	<i>Teljes önköltség (1+2+3+4)</i>	<i>3 440</i>	<i>4 405</i>	<i>3 581</i>	<i>5 558</i>	<i>3 847</i>	<i>7 154</i>
5.	Eredményfedezet (v.a. az anyagmentes teljes önköltség) 20%	668	411	699	466	732	484
6.	<i>Összesen (4+5)</i>	<i>4 108</i>	<i>4 816</i>	<i>4 280</i>	<i>6 024</i>	<i>4 579</i>	<i>7 638</i>
7.	ÁFA (25 ill. 27 %)	1 027	1 204	1 155	1 626	1 236	2 062
8.	<b>Mindösszesen (6+7)</b>	<b>5 135</b>	<b>6 020</b>	<b>5 435</b>	<b>7 650</b>	<b>5 815</b>	<b>9 700</b>

Me.: forint (Ft)

60. Ahhoz, hogy ténylegesen értékelni tudjuk, hogy a vizsgált időszakban milyen mértékű nyereséget ért el a tevékenységen az eljárás alá vont, a vizsgálat bekérte a mellékvízmérők zárral való ellátása tevékenységből származó nettó árbevételt, amelyből kiszámítható, hogy összességében, illetve egy plombálásra lebontva mekkora nyeresége volt a tevékenységen. A beérkezett adatokból az alábbi táblát állítottuk össze:

Megnevezés	Me.	2011. febr. 1-2011. dec. 31.	2012. jan. 1-2012. dec. 31.	2013. jan. 1-2013. máj. 1.	2011. febr. 1-2013. máj. 1.
Plombálás árbevétele kiszállás nélkül	eFt	797	732	135	1 664
Plombáláshoz kapcsolódó kiszállás árbevétele	eFt	2 523	2 320	427	5 270
Plombálás és kiszállás árbevétel együtt	eFt	3 320	3 052	628 <sup>15</sup>	6 934
Mellékvízóra plombálás, felszerelés (csere nélkül)	db	777	719	147	1 643
Egy plombálásra jutó átlagos nettó árbevétel	Ft/db	4 273	4 245	4 273	4 220
Teljes termelési költség	Ft	3 440	3 581	3 847	-
Egy plombálásban képződött átlagos nyereség	Ft	833	664	426	-
Össznyereség a tevékenységből	Ft	647 120	477 261	62 556	-
Össznyereség a felmerülő összes ktg. százalékában	%	24,21%	18,54%	11,06%	-
Egy kiszállásra jutó nettó árbevétel	Ft	3 247	3 227	2 905	3 208

61. A fenti kimutatás alapján az érintett időszakában (2011. február 1.- 2013. május 1.) 1 643 db fogyasztó által lecseréltetett (szereltetett) mellékmérő műszaki átvétele és zárral való ellátása történt meg. Az egy mellékmérőre jutó átlagos bevétel 2011-ben 4 273 Ft, 2012-ben pedig 4 245 Ft volt. Az egy mellékmérőre jutó átlagos nyereség 2011-ben 833 Ft, míg 2012-ben 664 Ft-ot tett ki. A táblázatban bemutatott számítás alapján az egyes években ez átlagosan 24,21, illetve 18,54 %-os haszonkulcsot jelentett minden egyes mellékmérőn.

## VII.

### Az eljárás tárgyát képező árak elemzésének módszerei és keretei

62. A VJ-152/2000. sz. ügy felülvizsgálata során kelt Kf. II. 39. 048/2002/13. számú ítéletében a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága azt állapította meg, hogy amennyiben a versenyjogsértés (túlzottan magas ár) megállapításának többféle megközelítési vizsgálati lehetősége van, az egyik elvégzése nem zárhatja ki a másikat és a versenyjogsértés megállapításának lehetőségét, kétség esetén mindkét lehetséges módszer elvégzése után a vizsgálatok eredményeit összességében értékelve lehet csak a jogsértésről helyes és megalapozott állást foglalni.

#### Költségelemzés módszere

63. A Versenytanács gyakorlatában tisztességtelenül megállapítottnak (túlzottan magasnak) minősül az ár, ha meghaladja a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségei és a befektetés adott szakmát jellemző kockázatával arányban álló hozam alapján adódó („tisztesseges”) nyereség összegét.<sup>16</sup>

<sup>15</sup> A vizsgálat által kalkulált árbevétel az eljárás alá vont által beadott adatok alapján. Az ÉDV-nek 2013. június 28-i nyilatkozata szerint az időszakban 562 eFt árbevétele keletkezett a tevékenységen, ugyanakkor ezt a vizsgálat nem tartotta életszerűnek, mivel ez negatív eredményt vont volna maga után, az előző évekbeli jelentős haszonhoz képest. A sejtést megerősítette az eljárás alá vont által beadott díjakból és plombálások darabszámából kiszámolt egzakt és tényszerű árbevétel, amely 628 eFt, szemben a nyilatkozott 562 eFt-tal.

64. A költségelemzés során először meghatározásra került azon munkafolyamatok beazonosítása, melyek indokoltan részét képezik a vizsgálat által érintett szolgáltatásnak, vagyis amelyek költségeinek figyelembe vétele indokolt az érintett szolgáltatás árkalkulációjában, illetve azon, az eljárás alá vont által figyelembe vett elemek kiszűrése, amelyek figyelembe vétele nem indokolható.
65. Ezek után az indokolt költségek vizsgálatára került sor, ennek során segítségként a hasonló tevékenységet végző, de más (földrajzi, illetve áru-) piacokon tevékenykedő vállalkozások költségei is figyelembe vételre kerültek.

#### Benchmark – összehasonlító módszer

66. A benchmark módszer alkalmazásának lényege, hogy a vizsgált árakat, illetve költségeket összehasonlítható áru árával/költségével, vagy más földrajzi piacon tevékenykedők hasonló áruira vonatkozó áraival/költségeivel hasonlítjuk össze.
67. Összehasonlítási alap (benchmark) lehet például az eljárás alá vont vállalkozás által más termék vagy szolgáltatási piacon alkalmazott árszint<sup>17</sup>, vagy más földrajzi piacokon kialakult árszint<sup>18</sup> vagy összehasonlíthatjuk a vizsgált árakat más azonos terméket értékesítő vagy szolgáltatást nyújtó vállalkozások költségeivel, valamint áraival<sup>19</sup>.
68. Az összehasonlító módszer alkalmazása akkor indokolt, ha megfelelő viszonyítási alap áll rendelkezésre, így válik a vizsgált árszint értékelése az adott ügyben védhetővé.
69. A vizsgált árazási gyakorlatot, az eljárás alá vont által alkalmazott árszinteket és az ezen árszint kialakítása során figyelembe vett költségeket az ÉDV másik, a vizsgált szolgáltatással összehasonlítható szolgáltatásra alkalmazott árhoz és az ezen árszint kialakítása során figyelembe vett költségekhez került viszonyításra.
70. Az ÉDV mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatása saját mellékvízmérő csere és zárral való ellátás szolgáltatásával került összehasonlításra. Ebben a körben ugyanazon vállalkozás által nyújtott szolgáltatás ár/költség viszonyai kerültek alkalmazásra a vizsgálat által érintett szolgáltatás ár/költség viszonyainak elemzéséhez.
71. A vizsgálat által érintett szolgáltatás a következő elemeket tartalmazza:
  - a szolgáltatást nyújtó kiszáll a szolgáltatás nyújtásának helyszínére,
  - ott a már felszerelt mellékvízmérő megfelelő voltát és a felszerelés helyességét ellenőrzi,
  - elvégzi a plombálást és annak adminisztrációját.
72. A benchmarkként használt szolgáltatás keretében
  - a szolgáltatást nyújtó kiszáll a szolgáltatás nyújtásának helyszínére,
  - felszereli a mellékvízmérőt,
  - a mellékvízmérő és a szerelés megfelelő volta helyességét gyakorlatilag a szerelés folyamán ellenőrzi, majd
  - elvégzi a plombálást és annak adminisztrációját.
73. Fentiek alapján a benchmarkként szolgáló szolgáltatás a vizsgálat által érintett szolgáltatáshoz képest többletként tartalmazza a mellékvízmérőt magát és annak felszerelését. A szolgáltatás megfelelő viszonyítási alapként minősíthető a vizsgálat által érintett szolgáltatás elemzése során benchmarkként való alkalmazásra.
74. A vizsgált árazási gyakorlatot, az ÉDV Zrt. által alkalmazott árszinteket és az ezen árszint kialakítása során figyelembe vett költségeket a mintában szereplő ivóvíz-szolgáltatók azonos szolgáltatásaihoz kapcsolódó költségeiből és áraiból képzett benchmarkokhoz viszonyítottuk.

<sup>16</sup> A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv-t-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései, 21.7. pont

<sup>17</sup> Deutsche Post AG – Interception of cross-boarder mail ügy, HL L 331., 2001., 40.o., [2002] 4 CMLR 598.; Scandlines Sverige AB kontra Port of Helsingborg ügyben benyújtott panasz kapcsán született, a Bizottság 2004. július 23-i határozata, [2006] 4 CMLR 1224

<sup>18</sup> Scandlines Sverige AB kontra Port of Helsingborg ügyben benyújtott panasz kapcsán született, a Bizottság 2004. július 23-i határozata, [2006] 4 CMLR 1224; 27/76. sz. ügy United Brands kontra Bizottság [EBHT 1978., 207.o.], [1978] 1 CMLR 429.

<sup>19</sup> 30/87. sz. ügy Corinne Bodson kontra Pompes Funébres [EBHT 1988. 2479.o.], [1998] 4 CMLR 984.

75. Az ivóvíz-ellátás sajátosságaiból adódóan Magyarországon gyakorlatilag minden településen elérhető a vezetékes ivóvíz-szolgáltatás, vagyis az ivóvíz-szolgáltatók szolgáltatása lefedi az egész országot, miközben minden településen csak egy vízszolgáltató szolgáltatása érhető el. Ennek oka, hogy az ivóvíz-szolgáltatás úgy került megszervezésre és szabályozásra, hogy az egyes ivóvíz-szolgáltatók ezen tevékenységüket meghatározott ellátási területeken végzik, amelyekre vonatkozóan kizárólagos szolgáltatási lehetőségük, joguk és kötelezettségük áll fenn. A lehetőséget a szolgáltatás nyújtásához szükséges csővezeték-hálózat determinálja, a jogokat és kötelezettségeket pedig jogi szabályozás.
76. Mindebből adódóan a vízszolgáltatóknak saját ellátási területükön monopóliuma van az ivóvíz-szolgáltatásra és az ahhoz szorosan kapcsolódó szolgáltatásokra (e körben a mellékvízmérők zárral való ellátását eredményező szolgáltatásra is). A mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatás nyújtása ennek megfelelően nem versenypiacon történik.
77. Főszabály szerint a versengő piacokon kialakult árak jelentik a legjobb benchmarkot, mert egy versengő piacon a közgazdasági elméletek szerint az árak a (határ)költségekkel egyeznek meg. Ez azt is jelenti, hogy a benchmark alapjául szolgáló árak az indokolt költségekre, a befektetéssel arányban álló haszonra („tisztes nyereség”) fedezetet nyújtanak, de annál nem magasabbak, így összességében a leghatékonyabb eredményt biztosító áraknak minősíthetők.
78. Jelen esetben a megfelelő benchmark kiválasztását nagyban nehezíti, hogy alapvetően nem versengő vállalkozások árait és költségeit kellene egymáshoz hasonlítani. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a mellékvízmérők zárral való ellátása szolgáltatásra vonatkozó áralkalmazás benchmark módszerrel történő elemzése lehetetlen lenne, az elemzéséhez nem lehetne megfelelő mintát összeállítani. A benchmarkelemzéshez szükséges mintát körültekintően kell összeállítani, vagyis abban az eljárás alá vonthoz hasonló releváns külső körülményekkel rendelkező vállalkozások megfelelő szolgáltatásai szerepeltethetők, amelyek esetében legalábbis valószínűsíthető a társadalmi szinten „leghatékonyabbnak” minősülő áralkalmazás, mint a benchmark alapkövetelménye.
79. Az ÉDV műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatás a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatást nyújtó felsorolt alábbi (ivóvíz) szolgáltatók áraival kerültek összehasonlításra:
- BácsVíz Zrt., Kecskemét,
  - Debreceni Vízmű Zrt., Debrecen,
  - Nyírségvíz Zrt., Nyíregyháza,
  - Szeged Vízmű Zrt. Szeged,
  - DMRV Duna Menti Regionális Vízmű Zrt., Dunakeszi, Vác,
  - Zsigmondy Béla Zrt. Hódmezővásárhely,
  - KAVÍZ Kft., Kaposvár,
  - Délzalai Vízmű Zrt., Nagykanizsa,
  - Víz és Csatorna-művek Koncessziós Zrt., Szolnok,
  - Bakony-karszt Vízmű Zrt., Veszprém,
  - Zalavíz Zrt., Zalaegerszeg.
80. A benchmark alapjául szolgáló minta kiválasztásánál a vizsgálat első lépésben abból a feltételezésből indult ki, hogy a homogén jogszabályi környezetben, a vizsgált szolgáltatásra vonatkozóan hasonló input árak mellett dolgozó vízművek költségei legfeljebb a vizsgált tevékenység sajátos körülményei (az ellátott települések száma, mérete /lakosság száma és/vagy földrajzi kiterjedése/, ezzel összefüggésben az alapszolgáltatáshoz alkalmazott csővezeték-rendszer paraméterei, valamint az ellátási területen lévő bekötési vízmérők száma) miatt térhetnek el egymástól.
81. A különböző környezetben (különböző sajátos körülmények között) dolgozó vízművek jellemzői ezért összehasonlításra kerültek, az alábbiakban foglaltak szerint.

Szolgáltató	Város	Törzshálózat hossza (km)	Bekötő-vezetékek hossza (km)	Bekötési vízmérők száma (db)	Mellékmérők száma (db)	Terület (km <sup>2</sup> )	Népsűrűség	Lakosság száma
Északdunántúli Vízmű Zrt.	Tatabánya	1 544	423	71 340	49 116	91	765	67 753
BácsVíz	Kecskemét	1 673	530	61 826	22 452	323	354	114 226
Debreceni Vízmű Zrt.	Debrecen	858	272	39 207	62 167	462	450	207 594
Nyírségvíz	Nyíregyháza	1 788	690	75 098	31 666	275	429	117 658
Szeged Vízmű Zrt.	Szeged	689	263	29 970	58 999	281	605	170 052
DMRV	Dunakeszi +Vác	356	99	16 438	10 094	93	795	73 916
Zsigmondy Béla Zrt.	Hmvásárhely	284	159	17 372	8 271	488	97	46 522
KAVÍZ Kft.	Kaposvár	260	107	19 563		114	599	67 979
Délzalai Vízmű Zrt.	Nagykanizsa	733	291	53 464	2 501	148	332	49 302
Víz és Csatornáművek Koncessziós Zrt.	Szolnok	383	97	24 680	30 796	187	397	74 341
Bakonykarszt Vízmű Zrt.	Veszprém	1 534	302	58 950	32 789	127	486	60 876
Zalavíz Zrt.	Zalaegerszeg	435	78	19 119	92	102	604	59 499

82. A vizsgálat elemezte továbbá, hogy a mellékvízmérők zárral való ellátása (plombálás) során felmerülő, jól körülhatárolható, minden egyes víziközmű-szolgáltató esetében azonos költségelemeket milyen mértékben befolyásolják a már említett földrajzi jellemzők és a vízhálózat műszaki paraméterei. Erre a vizsgálatra tehát annak meghatározása céljából volt szükség, hogy az egyes szolgáltatók között a költségekben és díjakban mutatkozó esetleges (jelentősebb) eltérések magyarázhatóak-e, indokolhatóak-e földrajzi, műszaki adottságbeli különbségekkel.
83. Módszerként a statisztikából ismert korrelációanalízist választották, amelynek segítségével az alábbi mátrixot kapták 12 közműszolgáltató alapján:

	Plombálás díja	Anyagköltség	Béreköltség	Gépjármű költség	Közvetett költség
Törzshálózat hossza	0,24	-0,09	0,46	0,05	0,00
Bekötővezetékek hossza	0,01	-0,20	0,33	-0,10	-0,06
Bekötési vízmérők száma	0,12	-0,26	0,25	-0,04	0,07
Mellékmérők száma	0,13	0,04	0,36	-0,12	-0,05
Terület	-0,32	-0,32	0,54	-0,40	-0,53
Népsűrűség	0,60	0,68	-0,19	0,56	0,76
Lakosság száma	-0,10	0,13	0,39	-0,25	-0,34

84. A költség- és áradatak összevetése alapján megállapítható, hogy a mellékvízmérő plombálás költségei és árai nem mutatnak egyértelmű korrelációt sem az egyes vízművek által ellátott

település(ek) méretével, sem lakosság számával, sem a vízmű által kezelt csővezetékek hosszával, sem pedig a bekötési vízmérők, vagy a mellékvízmérők számával.

85. Óvatos következtetésként mindössze az állapítható meg, hogy gyenge-közepes együttmozgás látszik egyes műszaki paraméterek (törzshálózat hossza, bekötési vízmérők száma), valamint a népsűrűség és a gépjárműköltés között.
86. Az adatok, valamint a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatás elemzése eredményei azt mutatják, hogy az érintett szolgáltatás egy homogén tevékenység, amely így összehasonlítható költségelemekkel kell, hogy rendelkezzen a különböző, a tevékenységet végző vállalkozásoknál. Amennyiben pedig valamely vállalkozás ezen a költségszinten nem tudja a tevékenységet végezni, úgy neki kell bizonyítania, hogy melyek azok a sajátosságok, amelyek az ő esetében eltérő, magasabb költségeket indokolnak.
87. A fent leírtak, valamint a vizsgált és az ahhoz kapcsolódó tevékenységekre vonatkozó jogi szabályozottságból adódó környezet-azonosság garantálják azt, hogy a mintában szereplő szolgáltatók tevékenysége, költségstruktúrája és áralkalmazása összehasonlítható legyen az ÉDV Zrt.-jével. Ezt a következtetést erősíti az eljárás alá vont által tett azon nyilatkozat is, amely szerint társaságuk esetében a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatás elvégzésének körülményei nem mutatnak olyan sajátosságokat, amelyek más, hasonló szolgáltatást végző vállalkozásokhoz képest eltérő költségeket indokolnának<sup>20</sup>.
88. Fentiek alapján a mintában szereplő szolgáltatók által nyújtott hasonló szolgáltatások megfelelő viszonyítási alapként minősíthetők a vizsgálat által érintett szolgáltatás elemzése során benchmarkként való alkalmazásra.

## VIII.

### Az eljárás alá vont álláspontja

89. Az eljárás alá vont a vizsgálat keretében megfogalmazott álláspontja szerint a mellékvízórák szakszerűségi vizsgálatáért és az ahhoz kapcsolódó kiszállásért fizetendő díjakat nem állapította meg indokolatlanul magas mértékben, és így a Tpv. rendelkezéseit sem sértheti.
90. Az ÉDV az általa alkalmazott díjakat minden esetben a vonatkozó törvényi előírásoknak, szabályozásoknak megfelelően, megalapozott kalkulációk alapján állapította meg, és ugyanezen elveket követve kívánja a jövőben is megállapítani.
91. Az előzetes álláspont kézbesítését követő beadványában az eljárás alá vont előadta, hogy *„az előzetes álláspontot Társaságunk tudomásul veszi és elfogadja, így nem kérjük a 2014. november 26-án 10 órára kitűzött tárgyalás megtartását”*.

## IX.

### Jogi háttér

92. A Tpv. 21. §-ának a) pontja szerint tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen az üzleti kapcsolatokban - ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is - tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni.
93. A Tpv. 22. §-ának (1) bekezdése alapján gazdasági erőfölényben van az érintett piacon (14. §), aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak és üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására.
94. A Tpv. 22. §-ának (2) bekezdése szerint a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell különösen

<sup>20</sup> VJ/43-22/2013. sz. irat

- a) azt, hogy az érintett piacra való belépés és az onnan történő kilépés milyen költségekkel és kockázattal jár, illetve, hogy milyen műszaki, gazdasági vagy jogi feltételek megvalósítását igényli;
  - b) a vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport [15. § (2) bekezdés] vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, illetve annak alakulását;
  - c) az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak, illetve vállalkozáscsoportnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.
95. A Tpv. 22. §-ának (3) bekezdése szerint gazdasági erőfölényben lehet egy vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport vagy több vállalkozás, illetve több vállalkozáscsoport közösen.
96. A Tpv. 14. §-a szerint
- (1) Az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni.
  - (2) A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt - a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.
  - (3) Földrajzi terület az, amelyen kívül
    - a) a fogyasztó, illetve az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy
    - b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

#### A Tpv. tárgyi hatálya

97. Valamely sérelmezett magatartás vizsgálata során állást kell foglalni abban, hogy az piaci magatartásnak (versenycselekménynek) tekinthető-e. A versenyjog ugyanis kizárólag a vállalkozó versenycselekményét minősíti. Versenycselekmény a vállalkozó minden magatartása, amelyet piacra lépése, piaci szereplése során üzlete körében gazdasági céljai elérése érdekében fejt ki vagy tanúsít (Vj/157/1994).
98. A Tpv. hatálya annak 1. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján a Magyarország területén tanúsított piaci magatartására terjed ki. Mivel a Tpv. 1. §-ban foglalt, „amennyiben törvény eltérően rendelkezik” fordulat főszabály alóli kivétel, azt alapelvi jelleggel szűken kell értelmezni. Ez felel meg annak a jogalkotói szándéknak, amely a Tpv.-t minden gazdasági szektorban irányadó viselkedési kódexnek szánta. A versenyellenes magatartásra vonatkozó felhatalmazásnak törvényben kell testet öltetnie (vagy arra egyértelműen visszavezethetőnek lennie), továbbá kétséget kizáróan ki kell tűnnie annak a kivételes jogalkotói szándéknak, mely a versenytörvény főszabályként való érvényesülésének az adott gazdasági ágazatban gátat kíván szabni.<sup>21</sup> (Vj/100/2002.)
99. A Tpv.-ben foglalt tilalmakat nem lehet érvényesíteni, ha adott magatartás állami intézkedés egyenes következménye, vagyis alapvetően hiányzik a magatartás piaci, gazdasági jellegéhez szükséges autonómia. Amennyiben az állami intézkedés befolyással van ugyan a piaci magatartásra, de hagy mozgásteret a vállalati szabad döntésnek, akkor alkalmazható az azt tiltó Tpv. rendelkezés, legfeljebb a kiszabható bírság összegének megállapításakor veendő figyelembe az állami közrehatás enyhítő tényezőként.<sup>22</sup>
100. Bár a vízgazdálkodásról szóló 1995. LVII. törvény 2012. július 13-ig hatályos 13. §-ának (1) bekezdése szerint<sup>23</sup> a víziközművek működtetése során végzett vízellátás, szennyvízelvezetés, -elhelyezés és -tisztítás, valamint egyesített rendszer esetén a csapadékvíz-elvezetés közüzemi

<sup>21</sup> A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2012. I. 1.5 pont

<sup>22</sup> A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2012. I. 1.6. pont

<sup>23</sup> A szabályozást az egyes víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos törvények módosításáról szóló 2012. évi CVI. törvény helyezte hatályon kívül.

tevékenység, a jelen eljárás tárgyát képező tevékenység ezen körön kívül esik, így – noha a fogyasztó igénye esetén a szolgáltatót szerződéskötési kötelezettség terheli – a szolgáltatás díjára vonatkozóan semmilyen konkrét jogszabályi előírás nem volt érvényben.

101. Összességében tehát megállapítható, hogy a mellékvízmérő plombálás tevékenység a Tpv. tárgyi hatálya alá tartozó piaci tevékenységnek minősül.

## **X. Jogi értékelés**

### Az érintett árupiac

102. Az eljárás során vizsgált magatartás tanúsítására az eljárás alá vont részéről a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása tevékenység folytatásának keretében került sor.
103. A mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása tevékenység (szolgáltatás) a vezetékes ivóvíz-szolgáltatáshoz szorosan kapcsolódik azáltal, hogy a vizsgált magatartással érintett mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás azon mérőeszközökre vonatkozik, amellyel az ivóvíz-szolgáltatás keretében szolgáltatott ivóvíznek az elkülönült fogyasztók részére ténylegesen szolgáltatott mennyisége kerül mérésre, illetve meghatározásra. Erre vonatkozó szerződés megléte esetén a mellékvízmérőn mért vízmennyiség a szolgáltató számára az elkülönült fogyasztónak történő számlázás alapjául szolgál.
104. A mellékvízmérő elkülönített számlázás alapjául akkor használható a vonatkozó jogi szabályozás értelmében, ha a mérő érvényes hitelesítéssel rendelkezik és az ivóvíz-szolgáltató a visszaéléseket megakadályozó, illetve azokat indikáló eszközzel, azaz zárral ellátta.
105. Az ivóvíz-szolgáltatáshoz kapcsolódó mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatást fentieknek megfelelően csak az ivóvíz-szolgáltató jogosult és képes végezni, illetve végeztetni, vagyis a tevékenységet csak az a vállalkozás végezheti, amelynek szolgáltatási területéhez az érintett ingatlan tartozik, vagy ennek a vállalkozásnak a döntése alapján olyan másik vállalkozás, vagy vállalkozások, amelynek, vagy amelyeknek az érintett ivóvíz-szolgáltató vállalkozás e tevékenység végzését engedélyezte (átengedte).
106. A vizsgált szolgáltatás esetében tehát fentieknek megfelelően nem beszélhetünk alternatív szolgáltatásról, és a szolgáltatásnak nem létezik tényleges helyettesítője sem.
107. Az elkülönült fogyasztók mellékvízmérő révén külön mért fogyasztása alapján történő számlázásnak elvben alternatíváját képezi az egy helyrajzi számon található háztartások bekötési vízmérőn mért összesített fogyasztásának valamilyen elv alapján történő elosztása a háztartások között, és az ennek alapján történő számlázás. A mellékvízmérők alkalmazása azonban éppen az összesített fogyasztásmérés révén teremtett helyzetből való továbblépést szolgálta, kiküszöbölve egyúttal az összesített fogyasztásmérésből, és az ennek alapján történő számlázásból származó visszasságokat és problémákat. A tényleges fogyasztáson alapuló költségmegosztás illetve költségelszámolás a valós helyzetet és folyamatokat (fogyasztást) veszi alapul, így annak eredménye a valóságot jobban tükrözi az összesített fogyasztásmérés- és elszámolás módszerénél, egyúttal annál sokkal igazságosabb helyzetet teremtő megoldás, amely ráadásul a környezetvédelmi szempontoknak (ivóvízzel való takarékoskodás, illetve az erre való ösztönzés) is jobban megfelel.
108. Fentiek alapján megállapítható, hogy a mellékvízmérők alkalmazása révén történő elkülönített fogyasztásmérésnek a jelenlegi jogszabályi környezetben (egy helyrajzi számon csak egy bekötési vízmérő kerülhet felszerelésre) nincs valós alternatívája, így a mellékvízmérők műszaki átvétel és zárral való ellátás tevékenységnek (szolgáltatásnak) ilyen megfontolás alapján sincs valós, vagy akár potenciális helyettesítője.

### Az érintett földrajzi piac

109. Az egyes ivóvíz-szolgáltatók összefüggő, egységes, az egyes települések elhelyezkedéséhez igazodó földrajzi területben meghatározható működési (szolgáltatási) területen végzik ivóvíz-

szolgáltatási tevékenységüket. A települések elhelyezkedését követő ivóvízhálózat és ezzel összefüggésben a működési terület azzal összefüggésben alakult ki, hogy az egészséges ivóvízzel való ellátást a helyi önkormányzatokra vonatkozó szabályozás a helyi önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatául róttá.

110. A szolgáltatás jellegéből és vázolt sajátosságaiból fakadóan annak földrajzi piaca helyi piac.
111. Az a tény, hogy a mellékvízmérők műszaki átvételének/plombálásának szolgáltatását csak az adott területen ivóvizet szolgáltató vállalkozás végezheti (vagy engedélyezheti a tevékenység végzését más szolgáltatóknak), azt is jelenti, hogy az ivóvíz-szolgáltatás földrajzi piaca meghatározza a mellékvízmérők műszaki átvétele/plombálása földrajzi piacának meghatározást. Azok a fogyasztók tehát, akik az ÉDV szolgáltatási területén elhelyezkedő háztartások, a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatást (hasonlóan a vezetékes ivóvíz-szolgáltatáshoz) csak az ÉDV-től tudják igénybe venni, vagyis a mellékvízmérő műszaki átvétel és plombálás érintett földrajzi piaca az ÉDV ivóvíz-szolgáltatási tevékenysége által érintett területen megegyezik az ÉDV ivóvíz-szolgáltatási tevékenységi területével.
112. Az eljárásban vizsgált magatartás szempontjából az érintett piac fentiek alapján a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása az ÉDV szolgáltatási területén, mint regionális piacon.

#### A gazdasági erőfölény vizsgálata

113. A vezetékes ivóvíz-szolgáltatás jellegzetességei és a szolgáltatókra vonatkozó jogi szabályozás sajátosságai, valamint a tevékenység közüzemi jellege miatt egy adott földrajzi területen csupán egyetlen ivóvíz-szolgáltató tevékenykedik, az egyes szolgáltatók működési (szolgáltatási) területei között átfedés nincs. Ennek megfelelően az egyes szolgáltatóknak az ivóvíz-szolgáltatást tekintve működési területükön jellemzően helyi monopóliumuk van. Mivel pedig a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátás tevékenységet csak az adott területen tevékenykedő ivóvíz-szolgáltató végezheti (illetve jogosult dönteni a tevékenységre vonatkozó jogosultság kérdésében), és az eljárás alá vont vállalkozás szolgáltatási területén kizárólagosan végzi az érintett tevékenységet, megállapítható, hogy az eljárás alá vont monopolhelyzetet élvez szolgáltatási területén a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatás piacán is.

#### A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

114. Annak vizsgálata, hogy az eljárás alá vont megvalósította-e a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést a Legfelsőbb Bíróság Kf. II. 39.048/2002/13. számú ítéletében foglaltaknak megfelelően többféle megközelítéssel, vizsgálati módszerrel történt. Így megvizsgálásra került
  - az eljárás alá vont áralkalmazása saját, indokoltan felmerülő költségei alapján,
  - az eljárás alá vont vizsgálat által érintett szolgáltatásának költségei az eljárás alá vont másik, összehasonlítható szolgáltatásának (mellékvízmérő csere és plombálás szolgáltatás) segítségével,
  - az eljárás alá vont vizsgálat által érintett szolgáltatásának költségei más földrajzi piacokon tevékenykedő piaci szereplők által hasonló szolgáltatás kalkulációjában figyelembe vett költségek segítségével, valamint
  - az eljárás alá vont által az érintett tevékenységre alkalmazott ár mértéke a hasonló szolgáltatást nyújtó más vállalkozások árainak tükrében.
115. Mindezen elemzések célja annak megállapítása volt, hogy az ÉDV által **a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra alkalmazott díjak mértéke, illetve ezek alkalmazása kizsákmányoló visszaélésnek minősülhet-e**. Az esetlegesen kizsákmányoló jellegű visszaélést a túlzó árazás tényállásának szemszögéből vizsgáltuk.

#### A kizsákmányoló visszaélés vizsgálata – túlzó árazás

116. Az Európai Bíróság a United Brands ügyben hozott ítélete szerint **túlzott mértékűnek tekinthető az olyan ár, mely nem áll ésszerű viszonyban a nyújtott szolgáltatás gazdasági értékével.**<sup>24</sup> Annak megítélése, hogy mely esetekben nem áll arányban az ár a termék gazdasági értékével és tekinthető ezért túlzó mértékűnek, több módszer és megközelítésmód alapján történhet.
117. Az egyik módszer (A) a vizsgált termékhez kapcsolódó **költségeket elemzi részletesen**, majd a közvetlen előállítási költségekkel hasonlítja össze az árakat. A költségek feltárását követően kerülhet sor annak megállapítására, hogy a fennmaradó árrés túlzott mértékűnek minősül-e. Az Európai Bíróság gyakorlata szerint első lépésben azt szükséges vizsgálni, hogy fennáll-e túlzott aránytalanság a ténylegesen felmerült költségek és a ténylegesen alkalmazott ár között.<sup>25</sup>
118. A másik módszer (B és C) egy megfelelő zsinórmérték (a továbbiakban: benchmark) kialakítása, és a vizsgált árszint (költségszint) ehhez történő hasonlítása. Az, hogy egy adott ügyben mi tekinthető megfelelő benchmarknak, az egyes ügyek körülményeitől függ. Ezt a módszert nevezzük **összehasonlító módszernek**.
119. Az említett kétféle közgazdasági módszerrel tulajdonképpen három vetületben került megvizsgálásra az ÉDV árazási gyakorlata. Egyrészt az eljárás alá vont díjszabása került viszonyításra a saját költségeihez, másrészt az eljárás alá vont költségeit más vállalkozások költségeivel is összehasonlításra került, harmadrészt összehasonlításra került az eljárás alá vont árai más vízművek áraival.

#### A költségelemzés módszere

120. A vonatkozó 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet 19. §-a (2) bekezdésében foglaltak szerint az elkülönített vízhasználó a saját tulajdonában lévő és a mellékszolgáltatási szerződés alapjául szolgáló mellékvízmérő hitelesítéséről, valamint a rendkívüli vizsgálatáról is saját költségén köteles gondoskodni.
121. Korábban már ismertette lett, hogy a vizsgált időszakban hogyan alakultak a mellékmérők plombálásának tarifái, valamint az eljárás alá vont által megadott, a tevékenység végzése során felmerülő költségek is.
122. A Versenytanács állandó és konzekvens jogalkalmazói gyakorlata keretében számos eljárásban hozott érdemi határozatában kifejtette, hogy az ár költségalapú vizsgálata során a felmerült és indokolt költségek ismerhetők el, azaz az ár kialakítás során az indokoltan felmerülő költségek vehetők figyelembe jogszerűen (túlzottan magas az ár, ha összege meghaladja a vállalkozás gazdaságilag indokolt költségeinek és a befektetésekkel arányban álló hozam alapján adódó nyereségének összegét<sup>26</sup>).
123. A vizsgálat elvégezte az eljárás alá vont költségeinek kalkulációját az indokolt költségek figyelembe vételével (azaz, az indokolatlannak minősített költségek figyelmen kívül hagyásával). A kalkuláció során – a korábbiakban kifejtetteknek megfelelően - a 2012. évi adatokat használták fel, amelyeket az eljárás alá vont a VJ/43-2/2013. számon kezelt adatszolgáltatásában nyújtott be. A következőkben bemutatásra kerülő táblázat az eljárás alá vont és a vizsgálat által készített költségkalkuláció összehasonlítását szolgálja:

<sup>24</sup> [EBHT 1978., 207.o.], [1978] I CMLR 429, 250. pont

<sup>25</sup> United Brands kontra Bizottság ügy 252. pont, BL kontra Bizottság [EBHT 1986., 3263.o.], [1987] I CMLR 185, 27. pont; C-323/93.sz. ügy, Crespelle [EBHT 1994., I-5077. o.], 25. pont

<sup>26</sup> Lásd az egyéb döntéseket: VJ/3/2005., VJ/5/2005., VJ/27/2005., VJ/31/2005., VJ/68/2005., VJ/84/2005., VJ/190/2005., VJ/2/2006., VJ/4/2006., VJ/ 15/2006., VJ/16/2006., VJ/ 23/2006., VJ/25/2006., VJ/7/2007., VJ/119/2007.

	Szakszerúségi vizsgálat költségelemei	ÉDV által kalkulált költség (2012)	Vizsgálat által, indokolt költségek figyelembe vételével kalkulált költség
A	Plomba	84	84
B	Munkabér és járulékai	392	279,5
C	Kiszállási költség	2 017	1 076
D	Közvetlen költség (A+B+C)	2 493	1 439,5
E	Közvetett költség	1 088	360 <sup>27</sup>
F	<b>Szakszerúségi vizsgálat teljes termelési költsége (D+E)</b>	<b>3 581</b>	<b>1 799</b>

Me.: forint (Ft)

124. A fenti kimutatás alapján az eljáró versenytanács egyedül a közvetlen költségekre „ráosztott” közvetett költségek mértékét értékeli túlzónak, amely közel 44%-os. (1088:2493=0,436)

125. Az ÉDV nyilatkozata szerint<sup>28</sup> a közvetett költségekben anyagigazgatási költséget, illetve a kiszálláshoz és a bérköltséghez kapcsolódó igazgatási és adminisztrációs költséget érvényesít:

$$(84 \text{ Ft} * 0,21) + (1\,568 \text{ Ft/ó} * 0,5 \text{ ó} * 0,91) + (1\,568 \text{ Ft/ó} * 0,25 \text{ ó} * 0,91) = 1\,088 \text{ Ft/plombálásonként.}$$

126. A közvetett költségek jelentős részét a kiszálláshoz és a bérköltséghez kapcsolódó igazgatási és adminisztrációs költségek teszik ki, amelyeket a munkakör szakmai átlagórabére (és járulékai) időarányos részének 91 százalékában határoztak meg a kalkulációnál. Az ÉDV nyilatkozata<sup>29</sup> értelmében a szorzó a munkabérhez kapcsolódó költségek figyelembe vételét szolgálja, mint például kafetéria, munkaruha, TB járulék, valamint itt is felmerülhetnek adminisztrációs költségek.

127. Az eljárás alá vont megküldte a közvetett költségekkel „bruttósított” költségkalkulációját is:<sup>30</sup>

Ssz.	Megnevezés	2011.01.01- 2011.01.31	2011.02.01- 2011.12.31	2012.01.01- 2012.01.31	2012.02.01- 2013.01.31	2013.02.01-től
1	Anyagköltség (eladási ár*1,21)	98	98	98	102	196
2	Bérköltség (Ft)	711	732	732	749	786
3	Kiszállás	2 400	2 610	2 610	2 730	2 865
4	Teljes önköltség (1+2+3)	3 209	3 440	3 440	3 581	3 847
5	Eredményfedezet (v. a. az anyagmentes teljes költség) 20%	622	668	668	699	732
6	Összesen (4+5)	3 831	4 108	4 108	4 280	4 579
7	ÁFA (25 ill. 27%)	958	1 027	1 109	1 155	1 236
8	<b>Mindösszesen (6+7)</b>	<b>4 789</b>	<b>5 135</b>	<b>5 217</b>	<b>5 435</b>	<b>5 815</b>

Me: forint (Ft)

<sup>27</sup> A vizsgálat indokolt közvetett költségek maximumának a Vj-43/2012-es erőfölkényes ügyben az eljárás alá vont által alkalmazott 25 százalékos arányt vették alapul, amely mérték önmagában is meglehetősen nagyvonalú.

<sup>28</sup> 2013. november 25-én beérkezett adatszolgáltatás.

<sup>29</sup> 2013. október 14-i meghallgatás.

<sup>30</sup> 2013. július 2-án beérkezett adatszolgáltatás.

128. Az eljárás alá vont 2012-ben 1 568 Ft-os órabérrel számolt (munkakör szakmai átlagórábére és járuléka) nyilatkozata szerint.<sup>31</sup> 2012-ben a bruttó átlagkereset 223 000 Ft volt<sup>32</sup>, amire 28,5 % munkáltatói teher hárult, így országos átlagbért véve alapul összesen 286 555 Ft terhelte a munkáltatót. 22 munkanapos hónap esetén ez 177 munkaórát jelent, így 2012-ben egy órára 1 619 Ft jut. Tehát azt lehet megállapítani, hogy az ÉDV (munkavállalói és munkáltatói terheket is számítva) országos átlagbért közelítő órabérrel kalkulált. Amennyiben a fizikai foglalkoztatásúak átlagkeresetét vesszük figyelembe – hisz jelen vizsgálatban fizikai jellegű munkaként értékelhetjük a plombálási tevékenységet –, akkor az 1 118 Ft-os terhet jelentett volna<sup>33</sup>, ebben az esetben már jelentősen magasabb órabérrel számolt a vizsgált időszakban, mint az országos átlag. Amennyiben utóbbi órabért vesszük figyelembe, úgy a munkabér és járuléka a plombálásra 279,5 Ft lenne, az eljáró versenytanács ezt tekinti az indokolt költségek figyelembe vételével kalkulált költségnek.<sup>34</sup>
129. A kiszállási költség egyrészt a 30 perces útra jutó bérköltségből, másrészt pedig a gépjárműköltségből tevődik össze. A 30 perces útra jutó bérköltséget  $0,5 \cdot 1\,118 \text{ Ft} = 559 \text{ Ft}$ -ra kalkuláljuk, az egy km-re jutó gépjárműköltséget pedig az üzemanyag árából számoljuk ki, minden egyéb költséget (például a személygépkocsi fenntartásával, javításával és felújításával kapcsolatos költségek) az általános személygépkocsi normaköltséggel közelítjük, amely 9 Ft/km volt 2012-ben. Egy liter motorbenzint árát 427 Ft/literben határoztuk meg.<sup>35</sup> A tevékenységhez használt gépjármű fogyasztási normájának – az eljárás alá vont számára kedvez módon – 10 liter/100 km-t vettük. Amennyiben egy oda-vissza utat 10 km-ben határozunk meg, ebben az esetben az egy útra eső gépjárműköltség 427 Ft üzemanyagköltség, továbbá 90 Ft kopással számolva összesen 517 Ft. A kiszállásra jutó munkabérrel összesen a kiszállási költség nem lehet több, mint 1 076 Ft.
130. Az ÉDV kalkulációja alapján tehát a teljes tevékenység időigénye a kiszállásra eső 0,5 óra, valamint a plombálásra jutó 0,25 óra, vagyis összesen 0,75 óra. A 0,75 óra bérköltség 1 176 Ft-nak felel meg az 1 568 órabér arányában. Ténylegesen a szakszerűségi vizsgálat teljes termelési költségében a 0,75 órára (=45 perc) eső bérköltség helyett azonban az órabérből származtatott közvetett költséggel további 0,6825 órányi (=40,95 perc) munkabér beépítését jelenti a költségekbe (munkabér és járuléka, valamint kiszállásra jutó közvetett költségek). Mivel az ÉDV az önmagában is magasnak mondható (ld. előző pont) átlagórabérből származtatja a közvetett költségét, ez jelentősen (közel 44 százalékkal) megemeli a teljes termelési költség mértékét is.
131. A vizsgálat a közvetett költségek indokolt mértékének meghatározásakor a közvetlen költségeknek 25 százalékában (360 Ft), határozta meg a plombálás díjában indokoltan figyelembe vehető közvetett költséget.
132. A vizsgálat rákérdezett arra is<sup>36</sup>, hogy az ÉDV egyes ágazataiban milyen mértékű az 1 000 Ft közvetlen költségre jutó közvetett költségek aránya. A válasz alapján<sup>37</sup> az alábbi táblázatban összegezhetőek az eredmények:

<sup>31</sup> 2013. november 25-i adatszolgáltatás

<sup>32</sup> KSH adat.

<sup>33</sup> 2012-ben 154 008 Ft volt a fizikai foglalkoztatásúak havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban.

<sup>34</sup> A Vj/43-22/2013. sz. dokumentumban közölt nyilatkozat alapján egy mellékmérő plombálására vonatkozó megrendelés esetén 1 fő munkavállaló száll ki a helyszínre és végzi el a szakszerűségi vizsgálatot.

<sup>35</sup> A NAV oldalán a 2012-ben érvényes üzemanyagköltség-elszámolással kapcsolatosan alkalmazható üzemanyagárak számtani átlagából.

<sup>36</sup> Vj/43-21/2013.

<sup>37</sup> Vj/43-22/2013.

	2011	2012	2013
Vízágazat	428,63	517,36	492,54
Szennyvízágazat	404,80	455,29	503,6
Vállalkozási tevékenység	-	-	-

133. A fenti táblázat azt mutatja, hogy az alaptevékenységet jelentő víz- és szennyvízágazatban 400-500 forintnyi közvetett költség jut 1 000 Ft közvetlen költségre, míg a vállalkozási tevékenység (amely kategóriába a szakszerűségi vizsgálat (plombálás) is tartozik) keretében végzett munkák esetén<sup>38</sup> csak a közvetlen költségeket mutatják ki. Az ÉDV tájékoztatása szerint utóbbi ágazatban a szolgáltatások kapcsán felmerülő adminisztrációs költségeket nem, vagy csak jelentős – nem megtérülő – többlet adminisztrációval lehet egyértelműen leválasztani az alaptevékenységtől. Így – válaszuk szerint – a vállalkozási tevékenység szolgáltatásainak díjkalkulációja magában foglalja a víz- és szennyvízágazatra felosztásra került közvetett költségeket is.
134. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint továbbá általában véve elmondható, hogy esetükben a vállalkozási tevékenység közvetett költségei alacsonyabbak, mint az alaptevékenység hasonló típusú költségei. Ebben a tekintetben az eljáró versenytanács túlzó mértékűnek tekinti a szakszerűségi vizsgálat (plombálás) során alkalmazott 44%-os közvetett költség/közvetlen költség arányt, amely megegyezik az alaptevékenységekre ráosztott közvetett költségekkel (40-50%, lásd a fenti táblázatot), és amelynek az eljárás alá vont nyilatkozata alapján is alacsonyabbnak kellene lennie a vállalkozási tevékenység szolgáltatásai esetében.
135. A vizsgálat a költségelemzés során rendelkezésre álló információk és adatok alapján kiszámított egy „teoretikus számított költséget”, amely hozzávetőlegesen a fele az ÉDV által bemutatott 3 581 Ft-os teljes termelési költségnek.
136. A vizsgálat elemezte az eljárás alá vontnak a plombálási tevékenységen elért eredményét is. Az ÉDV díjszámítása szerint a közvetlen és általános költségeken túlmenően a díj fedezetet biztosít továbbá az anyagmentes teljes önköltség 20 százalékának megfelelő eredmény elérésére is. Ez az érték egy plombáláson elért (elméleti) nyereséget mutatja, azonban realitásabb képet kapunk, ha a vizsgált időszak tényadataiból kíséreljük meg visszafejteni mekkora, illetve milyen mértékű volt az egy plombáláson elért nyereség az egyes időszakokban.
137. A fentiek alapján az ÉDV 2011-ben összesen 647 120 Ft, míg 2012-ben 477 261 Ft össznyereséget ért el a tevékenységen. Így egy plombálás során átlagosan 4 273, illetve 4 245 Ft nettó árbevételért el, leosztva az előbbi össznyereségeket a plombálások darabszámával. A vizsgálat ugyan nem ismerte az egy plombálásra jutó átlagos költséget, de azt a teljes termelési költséggel jól közelíthették, mivel az ÉDV túlnyomóan egy mellékmérő plombálására vonatkozó megrendeléseket teljesít.<sup>39</sup> Ez a közelítés az eljárás alá vont számára nyilvánvalóan kedvező, hiszen amennyiben több plombálást is teljesít egy kiszállással (még akkor is, ha ez kis számban fordult csak elő az időszakban), a költségek megoszlanak.
138. Így 2011-ben legalább 24,21%-os, 2012-ben pedig legalább 18,54%-os volt az effektív nyeresége a tevékenységen, ami az eljáró versenytanács álláspontja szerint meglehetősen magas haszonkulcsnak tekinthető.
139. A hivatkozott táblázatban bemutatjuk az is, hogy az ÉDV adatai alapján mekkora volt az egy kiszállásra jutó tényleges árbevétel. A vizsgált időszakban 2011-ben 3 247 Ft, 2012-ben 3 227 Ft volt az egy kiszállásra jutó átlagos nettó árbevétel. A kiszállási költség mértékét (a korábban bemutatottak szerint) szintén túlzónak értékeli az eljáró versenytanács, ezt támasztja alá az érte beszédett átlagos árbevétel nagysága is. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a számításoknál nem vette figyelembe azt sem, hogy a kiszálláskor a gépkocsi nem tér vissza minden egyes ügyfél

<sup>38</sup> A Társaság Önköltség-számítási szabályzata értelmében

<sup>39</sup> 2013. szeptember 13-i adatszolgáltatás.

után a telephelyére, hanem az ügyintéző felfűzi az ügyfeleket, és sorra járja őket, tehát ez a számítási módszer az eljárás alá vont számára kedvezőbb eredményeket ad.

140. Az eljárás alá vont ÉDV mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatás díjának költségelemzése fényében megállapítható, hogy az ÉDV az érintett szolgáltatásra a vizsgált időszakban alkalmazott díjaival hátrányos helyzetbe hozta a fogyasztókat, mert azok mértéke jelentősen magasabb, mint az indokolt költségek figyelembe vételével kialakuló ár. Ennek oka elsősorban az egyes (közvetlen) költségelemekre rápakolt jelentős közvetett költségek nagysága, amely a teljes termelési költséget emeli meg, valamint a 20 százalékos körüli eredményfedezet.
141. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint mindezek miatt az ÉDV az általa a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra érvényesített díjait tisztességtelenül, indokolatlanul magasan állapította meg.

#### A benchmark – összehasonlító módszer

142. Jelen vizsgálat keretében benchmark módszerrel kerültek összehasonlításra az eljárás alá vont vizsgálat által érintett szolgáltatásának költségei egyrészt az eljárás alá vont másik, összehasonlítható szolgáltatásának költségeivel, másrészt más érintett piacon hasonló szolgáltatást nyújtó vállalkozások ilyen szolgáltatásainak költségeivel. Megvizsgálásra kerültek egyúttal az eljárás alá vont által az érintett szolgáltatásra alkalmazott árak a benchmark elemzés céljából összeállított mintában szereplő vállalkozásoknak az azonos tartalmú és célú szolgáltatására alkalmazott árai segítségével.

#### Költségek benchmark elemzése

*Az eljárás alá vont vállalkozás által nyújtott – a vizsgált szolgáltatással összehasonlítható – más szolgáltatás költségei*

143. Amint az a vizsgálati jelentés 4.2.4. pontjában kifejtésre került, létezik az eljárás alá vontnak olyan szolgáltatása, amely költségszempontból összehasonlítható a vizsgálat által érintett szolgáltatással.
144. A vizsgálat által érintett szolgáltatás tartalma:
- a szolgáltatás nyújtásának helyszínére való kiszállás,
  - a felszerelt mellékvízmérő megfelelő voltának és a felszerelés helyességének ellenőrzése,
  - a plombálás elvégzése,
  - adminisztráció.
145. A benchmarkként használt szolgáltatás tartalma:
- a szolgáltatás nyújtásának helyszínére való kiszállás,
  - a mellékvízmérő felszerelése,
  - a mellékvízmérő és a szerelés megfelelő volta helyességének ellenőrzése - gyakorlatilag a szerelés folyamán,
  - a plombálás elvégzése,
  - adminisztráció.
146. Fentiek alapján a benchmarkként használható szolgáltatás a vizsgálat által érintett szolgáltatáshoz képest többletként tartalmazza a mellékmérőt magát és annak felszerelését. A szolgáltatás megfelelő viszonyítási alapként minősíthető a vizsgálat által érintett szolgáltatás költségeinek elemzése során.

#### Anyagköltség

147. A benchmarkként használt szolgáltatás esetében az anyagköltség legnagyobb részét a beszerelésre kerülő vízőra költsége teszi ki, ezen kívül a szolgáltatás további anyagszükségletének költsége, ami alapvetően a plombáláshoz használt VIPAK gyűrű. A szolgáltatás anyagköltsége a vizsgált kalkulációban 3 227 Ft.
148. Mivel a vizsgálat rendelkezésére álló adatok nem terjednek ki a benchmark alapjául szolgáló szolgáltatás esetében az anyagköltség mélyebb és pontosabb összetételére, a rendelkezésre álló

kalkulációból nem állapítható meg, hogy mekkora rész vehető figyelembe a plombálás anyagszükségleteként. Mivel azonban a vizsgálat által érintett szolgáltatás költségeinek elemzése alapján a díjkalkuláció alapjaként figyelembe vett anyagköltség nem volt irreálisan magasnak ítéltető, nem indokolt annak feltételezése, hogy a benchmarkként alkalmazott szolgáltatás kalkulációjában az eljárás alá vont eltért volna ezen költségelem alkalmazása során.

149. Az eljárás alá vont által a mellékvízmérő plombálás szolgáltatásra alkalmazott díjban figyelembe vett anyagköltség irreális voltára az elemzés nem utal.

#### Munkabér (és járuléka)

150. A mellékvízmérő csere és plombálás elvégzése nyilvánvalóan nagyobb és összetettebb tartalmú tevékenység, ezáltal nagyobb költségvonzattal rendelkezik, mint a mellékmérő plombálás (műszaki átvétellel) elvégzése.

151. Mivel a vizsgálat rendelkezésére álló adatok nem terjednek ki a benchmark alapjául szolgáló szolgáltatás esetében a bérköltség összetételére, a rendelkezésre álló kalkulációból nem állapítható meg, hogy mekkora rész vehető figyelembe a plombálás bérszükségleteként. Mivel azonban a vizsgálat által érintett szolgáltatás költségeinek elemzése alapján a díjkalkuláció alapjaként figyelembe vett bérköltség nem volt irreálisan magasnak ítéltető<sup>40</sup>, nem indokolt annak feltételezése, hogy a benchmarkként alkalmazott szolgáltatás kalkulációjában az eljárás alá vont eltért volna ezen költségelem alkalmazása során. A szerelőmunkára jutó teljes bérköltség – amely a mellékmérő csere, valamint a plombálás tevékenységének költségét biztosan tartalmazza –, 1 631 Ft-os nagyságával nem tekinthető irreálisnak.

152. Az eljárás alá vont által a mellékvízmérő plombálás szolgáltatásra alkalmazott díjban figyelembe vett bérköltség irreális voltára az elemzés nem utal.

#### Kiszállási költség

153. Az eljárás alá vont által nyújtott mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatás és az ugyancsak az eljárás alá vont által nyújtott mellékvízmérő csere és zárral való ellátás szolgáltatások kiszállás elemei teljes mértékben megfeleltethetők egymásnak, azaz, a kétféle szolgáltatás esetén ugyanazt a mozzanatot fedik le. Mint azonos elemek, ezek költségeinek is azonosnak, de legalábbis hasonlóknak kellene lennie. Ennek ellenére a kétféle szolgáltatás díjára vonatkozó kalkulációkban egymástól igencsak eltérő módon került meghatározásra az ezen elemre vonatkozó költség, az alábbiak szerint:

---

<sup>40</sup> Az országos átlagbér alkalmazása nem tekinthető irreálisan magasnak, ugyanakkor a vizsgálat az indokolt bérköltségnél a fizikai foglalkoztatottak országos átlagbérét vették alapul.

Ssz.	Megnevezés	2011.02.01- 2011.12.31.		2012.01.01- 2013.01.31.		2013.02.01-től	
		Plombálás	Csere+ plombálás	Plombálás	Csere+ plombálás	Plombálás	Csere+ plombálás
1.	Anyagköltség (eladási ár*1,21)	98	2 180	102	3 227	196	4 734
2.	Béreköltség (0,25 ó * órabér * 1,91)	732	1 555	749	1 631	786	1 670
3.	Kiszállás (Gépjármű költség)	2 610	670	2 730	700	2 865	750
4.	<i>Teljes önköltség (1+2+3+4)</i>	<i>3 440</i>	<i>4 405</i>	<i>3 581</i>	<i>5 558</i>	<i>3 847</i>	<i>7 154</i>
5.	Eredményfedezet (v.a. az anyagmentes teljes önköltség) 20%	668	411	699	466	732	484
6.	<i>Összesen (4+5)</i>	<i>4 108</i>	<i>4 816</i>	<i>4 280</i>	<i>6 024</i>	<i>4 579</i>	<i>7 638</i>
7.	ÁFA (25 ill. 27 %)	1 027	1 204	1 155	1 626	1 236	2 062
<b>8.</b>	<b>Mindösszesen (6+7)</b>	<b>5 135</b>	<b>6 020</b>	<b>5 435</b>	<b>7 650</b>	<b>5 815</b>	<b>9 700</b>

Me.: forint (Ft)

154. 2012-ben a szakszerűségi vizsgálatra (plombálásra) 2 730 Ft kiszállási költséggel kalkulált az ÉDV, míg ugyanez a költségelem a mellékvízmérő csere és zárral való ellátás esetében 700 Ft.
155. Az ÉDV nyilatkozata szerint a szakszerűségi vizsgálat kiszállásának költségkalkulációja egyrészt a kiszállásra jutó béreköltségből, másrészt pedig a gépjárműköltségből tevődik össze az alábbi módon (a kiszállásra jutó közvetett költség nélkül):

$$(1\,568\text{ Ft/ó} * 0,5\text{ ó}) + (82,2\text{ Ft/km} * 15\text{ km}) = 2\,017\text{ Ft/kiszállás}$$

156. Mint a fenti táblából látható a bruttó (közvetett költségeket is tartalmazó) kiszállási költség a mellékvízmérő csere és plombálás esetén 2012-ben 700 Ft-ként határozta meg az ÉDV, ami jelentősen alacsonyabb a plombálásnál érvényesített 2 730 Ft-nál.
157. Tényszerűen kijelenthető, hogy a mellékvízórák cseréje egyrészt munkaidejét tekintve egy jóval időigényesebb folyamat, másrészt egy komplexebb, összetettebb munkafolyamat a plombáláshoz képest. Ez a tény maga után vonja, hogy a béreköltségnek és a kiszállási költségnek mindenképp magasabbnak kellene lennie a plombálási díj megfelelő költségelemeinél. Ehhez képest bármelyik időszakot is tekintjük, az ÉDV-nél a kiszállási költség a plombálásnál mindig magasabb, mint a cserénél és plombálásnál.
158. Az ÉDV nyilatkozata<sup>41</sup> szerint ellátási területükön lévő mellékvízmérők műszaki átvétele/szakszerűségi vizsgálata és zárral való ellátása szolgáltatás költségeit/díját érintően nem volt keresztfinanszírozás.
159. A fenti nyilatkozat értelmében az eljáró versenytanács alapos okkal feltételezi, hogy amennyiben a mellékvízóra csere esetén a kiszállásra kalkulált költség fedezi az ott felmerült és indokolt költségeket, úgy annak a plombálás esetén is elegendőnek kellene lennie.

<sup>41</sup> Vj/43-7/2013

Más vállalkozások által nyújtott, a vizsgált szolgáltatással azonos tartalmú és célú szolgáltatások költségeire vonatkozó elemzés

160. Ahogy az jelen vizsgálati jelentés 4.2.4. pontjában kifejtésre került, léteznek a vizsgált piachoz hasonló jellemzőkkel, ár- és költségviszonyokkal jellemezhető piacok, és az ezen piacokon tevékenykedő, az eljárás alá vont vállalkozáshoz hasonló tevékenységet folytató vállalkozások, amelyek a vizsgálat által érintett szolgáltatással azonos tartalmú és célú szolgáltatást nyújtanak, és amelyekkel, illetve szolgáltatásaikkal kapcsolatban a benchmark-elemzés alkalmazhatóságára vonatkozó kritériumok fennállnak. A vizsgálat során ilyen vállalkozások megfelelő szolgáltatásainak ár- és költségadatai kerültek felhasználásra a benchmark elemzés során.
161. A mellékvízmérő felszerelés és csere utáni zárral való ellátása tevékenység egy jól körvonalazható munkafolyamat, minden egyes szolgáltató esetén ugyanazon munkaszakaszokra bontható<sup>42</sup>, ugyanazoknak az anyagoknak a felhasználásával, a plomba zsinór hosszában lehet csak eltérés.<sup>43</sup> Így a mellékvízmérő felszerelés/csere utáni zárral való ellátása (plombálás) szolgáltatás felmerülő költségei és díjazása alkalmas az összehasonlításra az egyes településeken.
162. A 4.2. Az eljárás alá vont magatartásának bemutatása a rendelkezésre álló bizonyítékok lapján részben szerepelnek azok a plombálási díjak és költségelemek, amelyek az összehasonlító elemzés keretében felhasználásra kerültek. Míg az egyes díjak egzakt adatoknak tekinthetők, addig a megadott költségeket, illetve költségelemeket valamilyen becsléssel vagy utókalkulációs költségfelosztással határozták meg.
163. A hivatkozott táblázat adatai alapján a kiválasztott települések közül az ÉDV 2012-ben érvényesített 5 435 Ft-os plombálási díja kiugró értéknek minősíthető.
164. A beérkezett válaszok tekintetében a plombálási folyamat a következő költségelemek felmerülését vonja maga után:
- kiszállási díj,
  - munkadíj (személyi jellegű kiadások és járulékai),
  - anyagköltség
  - egyéb költségek (pl. közvetett költségek ráosztása)
165. Jelen vizsgálati eljárásban a munkafolyamat és ennek megfelelően a fenti költségelemek típusai megegyeznek a különböző településeken szolgáltató vízművektől kapott adatszolgáltatásokban. A vizsgálat értelemszerűen csak azokkal a költségtípusokkal foglalkozott, amelyek felvetik a túlzó árazás gyanúját, így a bérköltséggel, kiszállási költséggel és a közvetett költség nagyságával. A vizsgálat az alábbiakban költségtípusonként összegezte a kapott válaszokat. Ezek alapján az eljáró versenytanács álláspontja az, hogy kellően precízen és körültekintően lehet következtetni egy mellékvízmérő plombálása során felmerülő indokolt költségekre, így a benchmark-teszt eredménye megalapozott bizonyítékként használható fel az eljárás során. Fontos ismételtlen kiemelni, hogy a vizsgálat az összehasonlításba bevont vállalkozásoknál megfigyelt költségelemeknek nem a legalacsonyabb elemét vette alapul benchmark-szintnek, hanem azt a szűk tartományt, amely álláspontja szerint leginkább kifejezi, hogy az adott költségelemnek mekkora lehet az a szintje, amely indokoltnak tekinthető.

#### Munkabér (és járulékai)

166. A plombálás munkabérköltsége nagyobb szórást mutat, mint az anyagköltség. Ennek feltehetően az a magyarázata, hogy míg az anyagköltség közvetlenül meghatározható, addig a munkadíj kalkulálása – amennyiben a plombálás a vízmérőcsere/szerelés munkafolyamatának része – csak közvetetten, a teljes folyamatból származtatható. A legtöbb vízmű egy fő munkavállaló kb. 45 perces munkaidejével számolt, ami magában foglalja a kiszállásra és a szerelésre jutó

<sup>42</sup> Bakonykarszt Vízi- és Csatornamű Zrt. 2012. október 12-i adatszolgáltatása alapján.

<sup>43</sup> Salgótarján és Környéke Vízmű Kft. 2012. október 24-i adatszolgáltatása.

munkabérből is. A munkabérből nagysága kétféleképpen került vizsgálatra az egyes vízműveknél. Egyrészt, mivel összehasonlítható szolgáltatásról van szó, így a munkabérből nagyságrendileg sem térhetnek el nagyon egymástól, másrészt az adatok „lenormálásra” kerültek az egy órára eső munkabérré, így még inkább összehasonlíthatóak azok.

167. Előbbi mutató tekintetében az látszik, hogy az egyes vízműveknél a munka bérből (járulékokkal) 500 és 1 500 Ft között szóródik. Tehát felső korlátnak 1 500 Ft-tal is lehet számolni, de a valós költségekhez közelebb állhat az 1000 Ft-hoz, amit akkor kapunk, ha a megadott bérből átlagát vesszük figyelembe. Az eljárás alá vont nyilatkozatában összesen (kiszállás+szerelés) 1 176 Ft-os munkabér költséggel kalkulált, ez az érték nem kiugróan magas a többi vízmű gyakorlatához képest.
168. Amennyiben az egy órára eső bérből tekintjük, akkor a megállapított tényállás fejezetnél közölt táblázat alapján 2012-ben 1 000-1 500 Ft között szóródott az egy órára eső bérből. Ennek a sávnak a felső határán van az ÉDV által kalkulált egy órára eső bérből (1 568 Ft/óra), azonban például a Szegedi Vízmű Zrt. vagy a DMRV is hasonlóan magas egy órára eső bérből kalkulált.
169. A fentiek alapján megállapítható, hogy az ÉDV a vizsgálat által felállított benchmarkhoz képest nem alkalmazott jelentősen mértékben eltérő munkabérből.

#### Gépjármű költség

170. Az eljárás alá vont három vízmű üzemeltet, amelyeknek egy-egy telephelye végzi az adott üzemhez sorolt mellékvízmérőkkel kapcsolatos szolgáltatásokat, így a vizsgálat által érintett mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatást is. Az eljárás alá vont az összes üzem területén azonos plombálási díjakat alkalmaz.
171. Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy az egyes üzemek működése által érintett területeken belül elhelyezkedő mellékvízmérők milyen arányban vannak a telephelytől mért 0-5, 5-10, 10-15, 15-20, 20-25 km-es távolságra, illetve 25 km-en kívül.

Mellékvízmérő távolsága a telephelytől		Mellékmérők %-a			
		Dorog	Oroszlány	Tatabánya	Összes üzem együtt
	0 - 5 km	35	87	83,5	74,9
	5 - 10 km	62	0,6	0,08	12,1
	10 - 15 km	0,9	3,5	16,1	11,2
	15 - 20 km	0,1	0,4	0,03	0,1
	20 - 25 km	0	0	0,1	0,1
	25 km -	1,5	7,8	0,02	1,4

172. A fenti táblázat alapján átlagosan 10 km megtett távolsággal számoltunk egy oda-vissza útra az ÉDV esetében. A költségei így jól összehasonlíthatóak az összehasonlításba bevont többi vállalkozással, mivel egy kiszállásra (oda-vissza) átlagosan szinte minden vízmű 10 km megtett úttal számolt.
173. Az egyes vízművek – a bizonyítékok ismertetése részénél bemutatottak alapján – gépjárműköltségei 2-300 Ft-tól egészen 1 500 Ft-ig (sőt 2 700 Ft-ig) terjednek. A 11 benchmarkba bevont vállalkozás közül négynek 150-300 Ft, ötnek 400-700 Ft között mozog a kiszálláshoz köthető gépjárműköltsége. Az ÉDV 1 233 Ft gépjárműköltséget érvényesít a plombálás díjában, ennél csak a Bakonykarszt Vízmű Zrt. és a DMRV (Vác, Dunakeszi) gépkocsi költsége magasabb, viszont összességében jóval alacsonyabb díjjal dolgoznak, mint az ÉDV. Ugyanakkor utóbbi két vízmű, de legalábbis a DMRV gépjárműköltségét nem érdemes figyelembe venni, mivel a 2 700 Ft-os gépjárműköltség olyan mértékben kiugró, ami semmiképpen sem tekinthető költségalapúnak az eljáró versenytanács álláspontja szerint.

174. A fentiek alapján valószínűsíthető, hogy 10 km-re eső gépjárműköltség hozzávetőlegesen 500 Ft, ami szinte teljesen megegyezik az előző pontban (a költségelemzésben) a vizsgálat által kalkulált gépjárműköltséggel. (10 km-re 517 Ft jön ki).
175. Kiszámításra kerültek az egyes közműcégek egy km-re jutó gépjárműköltségei is. Ebben a vetületben 15,2 Ft-tól 270 Ft-ig terjednek az egy kilométerre jutó gépjárműköltségek, tehát igen nagy a szórás. Korábban ismertette lett, hogy a vizsgálat ilyen esetben a tipikus értéket vette figyelembe, pontosabban fogalmazva azt a szűk tartományt, amelybe a megfigyelt elemek jelentős hányada beleesik. A megfigyelések döntő része a 30-70 Ft/km intervallumba esik bele, így az ÉDV 123,3 Ft-os, egy kilométerre vetített gépjárműköltsége szignifikánsan magasabb.
176. A fentiekből látható, hogy a gépjármű költségek szintén szóródnak, pontosabban fogalmazva néhány vízi közműnél kiugróan magasak (Tatabánya, DMRV, Veszprém). Összefoglalóan megállapítható, hogy a legtöbb adatszolgáltató 500-600 Ft körüli fuvar költséggel kalkulált, így fuvar költséggént, azaz gépkocsi költséggént ezt az összeget vehetjük reálisnak. Ettől az ÉDV költségbecslése viszont jelentősen eltér.

### Közvetett költség

177. Mint fentebb bemutattuk, az ÉDV a 2 493 Ft közvetlen költségre 1 088 Ft közvetett költséget számít rá a plombálás díjának kalkulálásakor. Az összehasonlításba bevont tizenegy vállalkozás közül kettő nem jelzett közvetett költséget (Hódmezővásárhely, Kaposvár), ezeket az eredményeket nem vesszük figyelembe, mivel feltehetőleg a tevékenység végzése maga után von adminisztratív költségeket, telefonköltséget, egyéb igazgatási költséget.
178. Kilenc vállalkozás nyilatkozata alapján a mellékvízóra plombálása tevékenység 200-300 Ft körüli közvetett költséggel jár, ennél csak a DMRV kalkulált kiugróan magasabb összeggel, 910 Ft-tal, de ezt ugyanúgy nem vesszük figyelembe, mint azokat a vállalkozásokat, amelyek nem kalkuláltak ilyen költséggel.
179. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a tevékenységre jutó közvetett költség nem lehet több, mint 3-400 Ft, ennek nagyjából a háromszorosával kalkulált az ÉDV.
180. Megvizsgálásra került továbbá egy másik vetületben is a közvetett költségek nagysága, mégpedig az, hogy az egyes vállalkozásoknál mekkora a közvetett költségek aránya a közvetlen költségekre vetítve. Az eljárás alá vontnál, mint már korábban utaltás került rá, ez 44 százalék, amely az eljáró versenytanács megítélése szerint indokolatlanul magasnak tűnik. A benchmark vizsgálatba bevont közműcégeknél ez a mutató jellemzően 10-15 százalék között van (Kecskemét, Debrecen, Nyíregyháza, Szeged, Veszprém, Zalaegerszeg), Szolnokon 23, a DMRV-nél 27 százalék.
181. Fentiek alapján az eljáró versenytanács a közvetlen költségek legfeljebb 20 százalékában meghatározott közvetett költséget ítéli meg indokoltnak.
182. A költségek benchmark elemzésének eredménye a következő táblázatban kerül összefoglalásra, amelyben a benchmarkként használt vállalkozások vonatkozó költségei az eljárás alá vont által a költségkalkulációjába állított költségekkel is összehasonlításra kerülnek.

	Költségnem megnevezése	ÉDV által kalkulált költség	Benchmark alapján kalkulálható maximális költség
A	Plomba	84	100
B	Gépjármű költség	1.233	700
C	Alapanyagköltség (A+B)	1.317	800
D	Munkabér és járulékai	1.176	1.200
E	Közvetlen költség (C+D)	2.493	2 000
F	Közvetett költség	1.088	400
G	Teljes termelési költség (E+F)	3.581	2.400

Me.: forint (Ft)

183. Az összehasonlításul kapott adatokat összegezve, figyelembe véve az összes lehetséges felmerülő költségelemet, az eljáró versenytanács véleménye szerint egy mellékvíz mérő plombálásakor az

ÉDV esetében sem merülhet fel reálisan 2.400 Ft-nál magasabb összegű költség, azonban ennek a másfélszeresét állapította meg kalkulációjában.

184. Az eljáró versenytanácsnak nincs tudomása az ÉDV esetében felmerülő olyan egyedi körülményekről, amely ésszerűen magyarázhatná a többi vízműtől jelentősen eltérő költségszintet.

#### Árak benchmark elemzése

185. A vizsgálat keretében a hasonló szolgáltatást nyújtó, az eljárás alá vonthoz hasonló piaci körülmények között tevékenykedő más vállalkozások költségei mellett az általuk alkalmazott árak is begyűjtésre és elemzésre kerültek. A különböző vállalkozásoknak a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra alkalmazott árait (azonos időszakra vonatkozóan) a következő táblázat foglalja össze azok összehasonlíthatósága céljából.

Szolgáltató	Város	Plombálás díja (ÁFA-val) 2012-ben
ÉDV Zrt.	Tatabánya	5 435 Ft
Bácsvíz	Kecskemét	3 302 Ft
Debreceni Vízmű Zrt.	Debrecen	2 540 Ft
Nyírségvíz	Nyíregyháza	2 159 Ft
Szeged Vízmű Zrt.	Szeged	2 670 Ft
DMRV	Dunakeszi, Vác	5 436 Ft
Zsigmondy Béla Zrt.	Hódmezővásárhely	2 442 Ft
KAVÍZ Kft.	Kaposvár	1 270 Ft
Délzalai Vízmű Zrt.	Nagykanizsa	1 120 Ft
Bakonykarszt Vízmű Zrt.	Veszprém	3 810 Ft
Zalavíz Zrt.	Zalaegerszeg	3 086 Ft
Víz és Csatornaművek Koncessziós Zrt.	Szolnok	2 800 Ft

186. A fenti táblázat alapján az állapítható meg, hogy az eljárás alá vont ára a mezőnyből kimagaslik, egyedül a DMRV állapít meg hasonlóan magas plombálási díjat, 5 436 Ft-ot. A többi tíz közműcég 1 120 – 3 810 Ft-os sávban állapította meg díjait.

187. Itt érdemes vizsgálni, hogy az egyes vízművek a teljes termelési költségre számítottak-e eredményt, illetve ha igen, milyen mértékben. A pontosság kedvéért eredményfedezetnek vettük a teljes termelési költség, illetve az ÁFA- mentes díj közötti különbséget. Mint azt korábban bemutattuk (l. Tényállás), az ÉDV 2011-ben 24,21%, 2012-ben 18,54% eredményt ért el egy darab plombáláson<sup>44</sup>, ami alátámasztja azt a nyilatkozatát<sup>45</sup>, miszerint az anyagmentes teljes költség 20 százalékában alkalmaz eredményfedezetet. Más vízművek adataiból készült kimutatás alapján általánosságban is kijelenthető, hogy a tevékenységen minimális veszteség, vagy minimális nyereség keletkezik. A Zalavíz Zrt.-nél figyelhetünk meg 30%-os haszonkulcsot egyedül, míg a szolnoki szolgáltató eredményét nem vesszük figyelembe (128%), mivel statisztikai értelemben kiugró értéknek számít.

<sup>44</sup> Vizsgálat számítása alapján.

<sup>45</sup> 2013. június 28-án kelt adatszolgáltatás.

## Összefoglalás

188. Fentiek alapján megállapítható, hogy az eljárás alá vont által a mellékvízmérő felszerelés és csere utáni műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra alkalmazott díj a benchmark során figyelembe vett szolgáltatók hasonló tartalmú és célú szolgáltatásának árához viszonyítva túlzottan magas, amelynek csak egyik összetevője a teljes termelési költség túlzó nagysága, továbbá az iparágban szokatlanul magas, 20 százalékos eredményfedezet is hozzájárul ehhez.
189. Összefoglalva tehát megállapítható, hogy a vizsgált időszakban alkalmazott díjak jelentősen eltértek a plombálási szolgáltatás felmerülő költségeitől, illetve más vízi közművek által alkalmazott díjaktól is. Egyrészt azért, mert már eleve magasabb költségekkel dolgoztak, másrészt azért, mert a többiekhez képest az ÉDV díjszabása sokkal jobban elválnak a költségeitől. Ennek alapján az eljárás alá vontnak a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra vonatkozóan alkalmazott díjai a teljes vizsgált időszakban túlzóan magasnak minősíthetők.
190. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az ÉDV az általa a mellékvízmérő műszaki átvétel és zárral való ellátás szolgáltatásra érvényesített díjait a vizsgált időszakban a fogyasztók számára hátrányos módon, tisztességtelenül túlzottan magas mértékben állapította meg.

## **XI.**

### **Jogkövetkezmény**

191. Az eljáró versenytanács a Tpv. 76. § (1) bekezdés e) pontja alapján megállapítja, hogy az ÉDV 2011. március 1. és 2012. május 1. között tanúsított magatartása a Tpv. 21. § a) pontjába ütközik, tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont által ezen vizsgált időszakban a mellékvízmérők műszaki átvétele és zárral való ellátása szolgáltatásra alkalmazott díjak tisztességtelenül kerültek megállapításra, így azok indokolatlanul magasak voltak.
192. Az eljáró versenytanács a Tpv. 76. § (1) bekezdés g) pontja alapján megtiltja a jogsértés további folytatását és annak érdekében, hogy az eljáró versenytanács tájékoztatásra kerüljön felhívja az eljárás alá vontat, hogy a határozat kézbesítését követő 30 napon belül nyilatkozzon arról, hogy milyen lépéseket hajtott végre annak érdekében, hogy további jogsértést ne valósítson meg.
193. Az eljáró versenytanács tájékoztatja az eljárás alá vontat, hogyha a fenti tájékoztatásra nem kerül sor, akkor a Tpv. 77. §-a alapján utóvizsgálatot kezdeményez.
194. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. § (1) bekezdése alapján, a Tpv. 78. § (3) bekezdésében és a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének 1/2012. Közleményében (a továbbiakban: Közlemény) foglaltak figyelembe vételével az eljárás alá vonttal szemben bírságot szab ki.
195. A bírság kiszabása során az ÉDV által a jogsértés időszakában, azaz 2011. március 1. és 2013. május 1. között realizált releváns árbevétel [...<sup>46</sup>] szolgál alapul.
196. A Közlemény 9. bekezdése szerint a „bírság meghatározása többlépcsős eljárás: a GVH először egy, a jogsértő vállalkozás által az érintett piacon elért forgalomból, illetve vállalkozások társulása által a tagok tevékenységével kapcsolatosan elkövetett jogsértés esetén a tagok érintett piaci forgalmának összegéből (releváns forgalom) kiinduló alapösszeget határoz meg” Az alapösszeg – főszabály szerint - a releváns forgalom 10%-a, jelen esetben 693.400 Ft.
197. A Közlemény 12. bekezdése szerint a „bírság meghatározásakor figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények nem közvetlenül a közleményben foglalt módszer alkalmazásából adódó bírságösszeget módosítják, hanem az alapösszeg meghatározása során komplex módon, az alább ismertetett mérlegelési szempontok körében kerülnek figyelembe vételre úgy, hogy a súlyosító körülmények megléte a végül kialakuló bírságösszeg növekedésének irányába (például egy adott szempontoz tartozó pontszám növekedése révén), míg az enyhítő körülmények megléte a

<sup>46</sup> A jelzett adat üzleti titok

csökkenés irányába hat. Súlyosító körülmények hiánya önmagában nem minősül enyhítő körülménynek”.

198. A bírság meghatározásának első fázisa tehát az alapösszeg meghatározása, ami után sor kerülhet az alapösszeg korrekciójára. A Közlemény szerint az alapösszeget a GVH a jogsérelem súlya, és a jogsértő vállalkozásnak a jogsértéshez való viszonyulása alapján határozza meg. Az elképzelhető legsúlyosabb esetben – 100 pont elérése esetén – az alapösszeg éppen megegyezik a releváns forgalom 10%-ával, kisebb pontszám esetén a releváns forgalom 10%-ánál alacsonyabb bírságra lehet számítani. Az alapösszeg a kapott pontszámok összege osztva ezerrel és szorozva a releváns forgalom összegével.

#### A jogsérelem súlya

199. A jogsérelem súlyának mérlegelése keretében a GVH a Közlemény szerint két tényezőt vizsgált: a verseny veszélyeztetését, és a jogsértés piaci hatását. Mindkét tényező esetében – a Közlemény szerint - maximum 30 pont adható.
200. Jelen esetben kizsákmányoló jellegű visszaélésre került sor egy jogi monopólium által, ami Közlemény alapján nem minősül a **versenyt különösen veszélyeztető jogsértésnek**, így e körben 15 pontot határozott meg az eljáró versenytanács.
201. A **jogsértés piaci hatása** szoros összefüggésben áll a vállalkozások piaci helyzetével, ami alapvetően a vállalkozás érintett piaci részesedésétől függ. Kisebbsúlyal ugyan, de a GVH ugyancsak figyelembe vesz egyéb tényezőket is, így a vállalkozás piaci erejét meghatározó egyéb körülményeket (pl. a piac támadhatósága), és a releváns piac, a termék és a vevők egyéb jellemzőit (a vevők számára alapvető fontosságú termékről van-e szó, érintett-e valamilyen különösen sebezhető vevői csoport, van-e más piacok irányába tovagyűrűző hatás). A piaci hatás értékelése során nemcsak az eljárás időpontjában már ténylegesen bekövetkezett piaci hatást, hanem a jogsértés GVH által valószínűsített hatását is értékeli a GVH. E körben vette figyelembe a GVH azt is, hogy a magatartás milyen mértékben valósult meg ténylegesen.
202. A jogsértést tanúsító vállalkozás piaci részesedése kiemelkedően magas az érintett piacon. A vizsgált magatartás érintett piaca nem vitathatóan helyi piac, amely piacokon az eljárás alá vont vállalkozás részesedése 100%-os.
203. Megállapítható továbbá, hogy a vizsgált magatartás által érintett szolgáltatás a fogyasztók (az olyan háztartások, amelyek más háztartásokkal közös bekötővezetéken jutnak ivóvízhez, és ezáltal fogyasztásuk egyetlen közös bekötési vízmérőn kerül rögzítésre) számára fontos, hiszen a fogyasztás háztartásonként elkülönült (joghatással bíró) rögzítésére és ehhez kapcsolódóan az ivóvízfogyasztás elkülönített számlázására a mellékvízmérők felszerelése az egyetlen megnyugtató lehetőség, ugyanakkor a szolgáltatás igénybevétele nem nagy rendszerességű, a fogyasztók számára nyolcévente egyszer felmerülő tételt képvisel.
204. A fentiekre figyelemmel a jogsértés súlyának mérlegelése kapcsán 30 pontot határozott meg az eljáró versenytanács.

#### Viszonyulás a jogsértéshez

205. Az alapösszeg kiszámításának további tényezője a vállalkozások viszonyulása a jogsértéshez. Ennek megítélése során a GVH az esetleges tevéleges jóvátételt, a vállalkozások magatartásának felróhatóságát, egyéb, a jogsértéshez való viszonyulást befolyásoló tényezőket, valamint a jogsértésben betöltött szerepet veszi figyelembe. Ennek keretében a jogsérelem súlya alapján adódó pontszám maximum 40 ponttal növekedhet vagy csökkenhet.
206. A Közlemény szerint **felróható** az adott magatartás, ha az eltér a társadalmilag általában elvárható és elfogadott magatartástól. Felróhatóság abban az esetben állapítható meg, ha az eljárás alá vont fél a magatartásának jogsértő voltával tisztában volt, illetve ha ez tőle elvárható lett volna. Az eljárás alá vont 20 éve tevékenykedik az ivóvíz-szolgáltatás és ahhoz kapcsolódó tevékenységek piacain, ezért magatartásának megítélhetőségével, a vizsgált magatartás által érintett szolgáltatás céljával és körülményeivel tisztában kell lennie.

207. Ezenkívül az eljáró versenytanács álláspontja szerint az eljárás alá vont tisztában lehetett vagy lehetett volna a társadalmilag elvárható magatartással azért is, mert számos más szereplő van a piacon, aki szintén végzi mellékvízmérők műszaki átvételét és zárral való ellátását és árai könnyen megismerhetők.
208. A fentiekre figyelemmel a felróhatóság keretében a maximális 10 pontot adta az eljáró versenytanács.
209. A Közlemény szerint a bírságot csökkentő tényezőként vehető figyelembe a **tevőleges jóvátétel** illetve az együttműködés. A GVH az olyan magatartást tekinti tevőleges jóvátételnek, amikor a jogsértő vállalkozás elismeri jogsértését és a jogsértés negatív hatásait reparálja, vagy ezt vállalja. A GVH figyelembe veszi továbbá a vállalkozás **eljárás során tanúsított magatartását**, így különösen az együttműködést. Az együttműködés körében ugyanakkor az adatszolgáltatás nem minősül a törvényi kötelezettségen túlmutató mértékű olyan enyhítő körülménynek, mely csökkenti a bírság összegét. Enyhítő körülmény az olyan mértékű közreműködés, amely a jogsértés felderítésének eredményességét szolgálja.
210. Az eljárás alá vont a jogsértést és az eljáró versenytanács kialakított előzetes álláspontját elismerte, azonban arra vonatkozó információ nem áll rendelkezésre, hogy a jogsértés negatív hatásait reparálta volna, erre vonatkozó vállalást nem tett. Azonban pusztán az a tény is, hogy az eljárás alá vont elismerte az előzetes álláspontot és így a jogsértést enyhítő körülményként került értékelésre.
211. A GVH egyes esetekben a szankció mértékének meghatározásánál figyelembe veszi azt, hogy a jogsértés megvalósulásában **külső tényezők** is közrehatottak. Ilyen külső tényező lehet a Közlemény szerint a szóban forgó magatartás jogsértő jellegének tisztázatlansága, illetve ha állami ráhatás állt a jogsértés mögött.
212. Jelen jogsértés elbírálása során figyelembe vételre került, hogy míg az ivóvíz-szolgáltatás mint közszolgáltatás szigorúan szabályozott mind a szolgáltatás nyújtásának körülményeit, mind pedig díjait tekintve, addig a vele összefüggésben alkalmazott mellékvízmérőket érintő szolgáltatásokra vonatkozóan igen szűkszavú a szabályozás, aminek következtében a mellékvízmérőkre vonatkozóan nagyon különböző gyakorlat alakult ki az egyes szolgáltatók esetében. Ezen körülményeket azonban az eljáró versenytanács nem értékeli a jogsértő magatartás tanúsítására kiható külső tényezőnek.
213. A fentiek alapján az eljáró versenytanács az eljárás alá vont jogsértéshez való viszonyulását összesen 29 pontban határozta meg.
214. Így összességében az eljáró versenytanács 74 pontot adott az az eljárás alá vont jogsértésének értékelése során.

#### Az alapösszeg korrekciója

215. A Közlemény szerint az alapösszeg kiszámítását követően kerül sor
- a jogsértés esetleges ismétlődésének,
  - a jogsértéssel elért előnynek,
  - az elrettentő hatásnak,
  - a Tpv. 78. §-ában meghatározott bírság maximumának,
  - a fizetési nehézségeknek
- a figyelembe vételére.
216. Ismétlődő jogsértésnek minősül, ha az adott magatartás célja vagy hatása lényegében megegyezik a korábbi jogsértő magatartásával. A fentiekben írottak alapján megállapítható, hogy a magatartás nem tekinthető ismétlődő jogsértésnek, így e tekintetben nincs helye az alapösszeg korrekciójának.
217. A Közlemény szerint, amennyiben számszerűsíthető a jogsértéssel elért előny, a kiszabott bírság az előny háromszorosának megfelelő összegre nő, kivéve, ha már egyébként is meghaladta volna ezt a szintet.
218. A jogsértéssel elért előnyt a jelen vizsgálat által érintett magatartás esetében a közgazdasági elemzések alapján indokoltnak tekinthető ár és az eljárás alá vont által alkalmazott ár (árak)

különbsége, valamint az ezen, indokolatlanul magasabb árakon nyújtott szolgáltatások mennyisége alapján került bemutatásra.

219. A Közlemény szerint a GVH kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a bírságok megfelelő visszatartó hatással bírjanak; ennek érdekében az egyébként kiszámított bírság összegének növelésére kerülhet sor az olyan vállalkozások tekintetében, amelyek a jogsértés által érintett piacon elért releváns árbevételén túlmenően különösen jelentős árbevétellel bírnak, és ezért számukra a releváns forgalom alapján számított bírság nem jelentene érzékelhető terhet. Az ÉDV megelőző üzleti évben (2013.) elért nettó árbevétele - amelynek 10%-a a bírság felső határa a vonatkozó szabályozás szerint – 6 792 543 000,- Ft volt.
220. Az eljáró versenytanács szerint a jelen eljárásban a speciális és generális prevenció biztosítása érdekében szükséges a fentiek alapján adódó bírságösszeg növelése. A Közlemény szerint figyelembe kell venni a Tpvt. által meghatározott 10%-os felső határt is. A jelen ügyben kiszámított bírság alapösszeg meg sem közelíti az ÉDV megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének 10%-át, így a közlemény II.2.3. pontjában hivatkozott elrettentő hatást nem gyakorolna.
221. A fentiekre figyelemmel az eljáró versenytanács indokoltnak tartotta a bírság összegét 1 millió forintba megemelni.

## XII.

### Egyéb kérdések

222. A Tpvt. 45. §-a szerint a Gazdasági Versenyhivatal jár el minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság (86. §) hatáskörébe. A GVH illetékessége a Tpvt. 46. §-án alapul.
223. A Tpvt. 44. §-a alapján a Ket. versenyfelügyeleti eljárásra is irányadó 74. §-ának (1) bekezdése szerint ha a kötelezés jellege megengedi, a hatóság részletekben történő teljesítést is megállapíthat. A Ket. 74. §-ának (2)-(5) bekezdései fizetési kedvezmény kérelmezésével és engedélyezésével kapcsolatos rendelkezéseinek alkalmazását ugyanakkor a Tpvt. 44. §-a a versenyfelügyeleti eljárás tekintetében kizárja. Mindezekre tekintettel az eljáró versenytanács felhívja az eljárás alá vont figyelmét arra, hogy a határozat meghozatalát követően nincs jogszabályi lehetősége fizetési kedvezmény alkalmazására.
224. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő.
225. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 332. §-ának (2) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, a felperes azonban a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.
226. A bírságnak a GVH 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő: - az eljárás alá vont neve, - a versenyfelügyeleti eljárás száma, - a befizetés jogcíme (bírság).
227. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 140. §-ának (1) bekezdése értelmében a végrehajtást megindító hatóság vagy a bíróság függesztheti fel a végrehajtást. A Ket. 140. §-ának (3) bekezdése szerint a végrehajtást megindító hatóság a kötelezett kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha a kötelezett a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a kötelezettet a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották eljárásbírsággal.
228. A Ket. 132. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (2) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

229. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a GVH megindítja a határozat végrehajtását. A Versenytanács tájékoztatja a kötelezettet, hogy a Tpvt. 90/A. §-ának (1) bekezdése alapján a GVH által kiszabott, teljesítési határidőben meg nem fizetett bírság (valamint a meg nem fizetett bírság után felszámítandó és meg nem fizetett késedelmi pótlék) behajtása iránt az állami adóhatóság intézkedik.
230. Az eljárást befejező döntést a Tpvt. 63. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított hat hónapon belül kell meghozni. Az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható, melyekre a jelen eljárásban sor került. A Ket. 33. § (3) bekezdésének c) pontja alapján a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít be. Mindezekre tekintettel a jelen eljárásban az ügyintézési határidő 2015. április 2.
231. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2014. december 2.

dr. Kóhalmi Attila s.k.  
előadó versenytanács tag

Dr. Miskolczi Bodnár Péter s.k.  
versenytanács tag

dr. Berki Ádám s.k.  
versenytanács tag